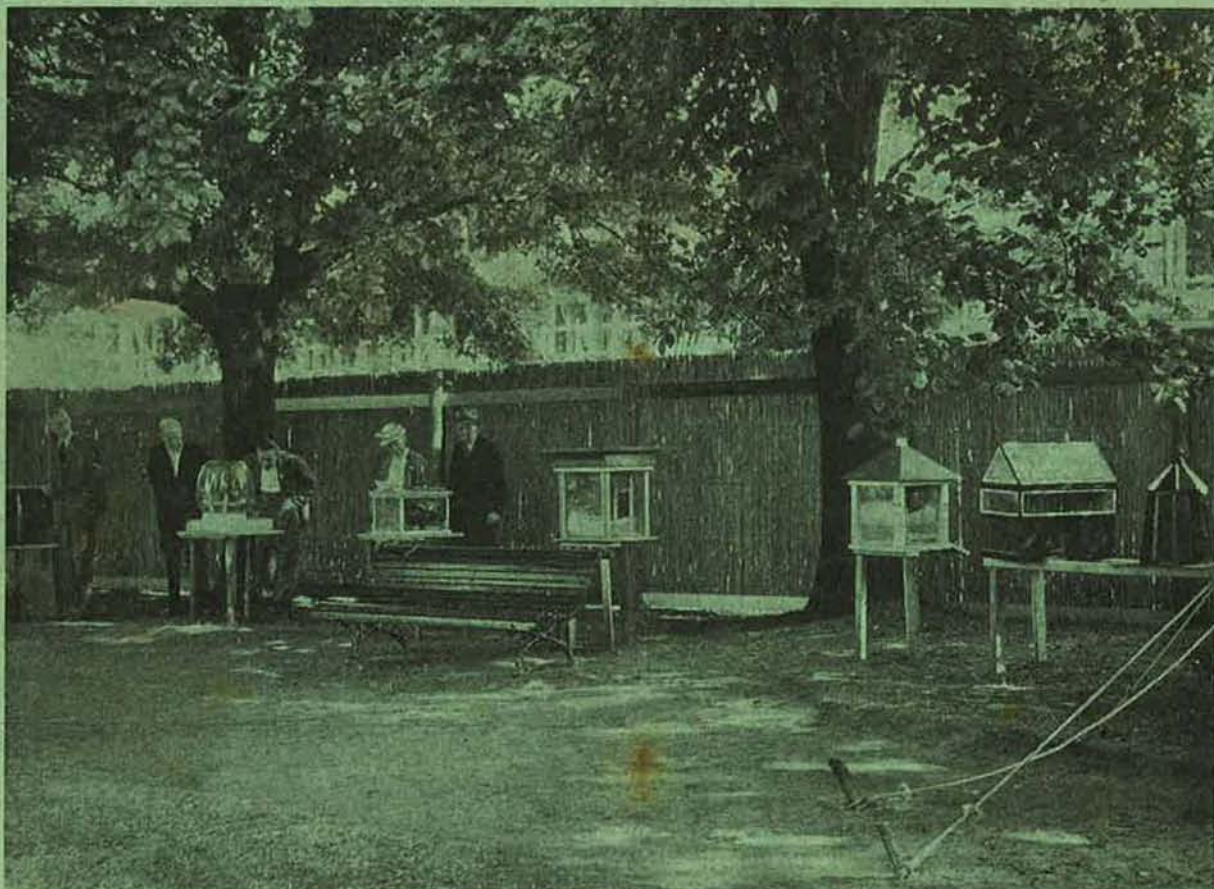

MAANDSCHRIFT VOOR

BIJENTEELT

OP DE TENTOONSTELLING FF TE ENSCHEDE.

„Maar de grootste attractie voor het publiek was wel de opstelling van 7 glazen kasten in diverse vormen en afmetingen en de 6 observatiekasten, waarin ze de bijen konden zien werken en de koningin in ogenschouw nemen...” (zie blz. 155).

HONINGMARKT VEENENDAAL

Op Zaterdag 6 October houdt de afdeling Veenendaal haar honingmarkt op het Marktterrein. Aanvang 3 uur. Aanvoerders kunnen zich in verbinding stellen met de heer W. HUIBERS, Emmalaan 30 te Veenendaal.

TE KOOP GEVRAAGD:

PRIMA SLINGERHONIG

(Klaver-, koolzaad- en Heidehonig) en Heide-raathonig.

Aanbiedingen met monster en prijsopgave aan firma HANS MATTHES, Breukelen, Telefoon 25.

TE KOOP GEVRAAGD:

● ZOMER- EN HEIDE SLINGERHONIG

H. T. VAN DAM, BIJENPARK, JUBBEGA, Telefoon 103, Hoornsterzwaag.

IMKER NIEUW-ZEELAND

Met dank voor de vele brieven deelt onze Nieuw-Zeelandse vriend ons mede dat in de vacature is voorzien en dat hij nog twee briefschrijvers verder heeft kunnen helpen. Als er een gelegenheid is zal hij ook voor de andere gegadigden zijn best doen. BIJENHUIS - WAGENINGEN

H. T. VAN DAM BIJENPARK

JUBBEGA Fr.

Telef. 103 Hoornsterzwaag
Postgiro No. 217250

Uit voorraad leverbaar: **Herzog** Honingslingers, 3-raams en 4-raams **Herzog** Dathepijpen. **Herzog** draadroosters **Herzog** honingzeven. **Herzog** ontzegelmessen. **Herzog** gaatjesstangen. **Herzog** raampje-grepen enz. Thans weer ruime voorraad honingbussen, als van 25 kg inh., 10 kg inh., 5 kg inh. en 2½ kg inh. Tevens grote voorraad honingflacons en diverse soorten etiketten in vele kleuren.

Wij leveren alles op het gebied der bijenteelt uit grote voorraad en tegen de laagst mogelijke prijzen.
Kunstraat kost thans . . . f 6,50 per kg

Zend nu uw was ter verwerking tot kunstraat. Werkloon zuivere was tot Kunstraat nog f 1,— per kg.
Wij vragen steeds zuivere Bijenwas en Raatwas te koop tegen de hoogste prijs.

Vraagt onze nieuwe prijscourant. Hij wordt U gratis en franco toegezonden, U bespaart er veel geld mee. Wij zijn het voordeligst adres.

Speurbijtjes

Gevraagd slinger, liefst tweeraams of slingerkorf voor plaatsing in wasketel o.i.d. O. FEENSTRA, Str. Welgelegen 10, Leeuwarden.

TE KOOP: 3 goede bevolkte Bijenkasten en 3 lege kasten met toebehoren; 1 Teakhoutenhoningslinger, honingkamerramen en broedkamerramen. L. J. BRANDSMA, L. de Colligniestraat 1, Sneek.

Werktekeningen en beschrijving voor zelfvervaardiging der bekroonde „Cancerinus” kast voor 18 simplex broedramen. Benodigd materiaal f 2,—. Franco toezending à f 1,—. Giro 43795. CANCRINUS, Dwingelo.

AANGEBODEN: Imkersinventaris w.o. Simplex en Koershofkasten 2 br.k. 1 h.k., dekplankjes en voerbakjes, Snelgr. seperators, 3 r. honingslinger, electr. insmelter etc. Ook in gedeelten. DIJKSTRA, IJsbrechtum 88 (Fr.).

TE KOOP: Een Simplexkast. CATH, Effathalaan 36, Voorburg (Z.H.).

AANGEBODEN: 20 Bijenvolken op uitgebouwde simplexramen; eventueel met kast. Verder Honingslinger, Waskanon en andere imkersbenodigdheden. Te bevragen: VAN GROENEWOUD, Oostbroeksche laan 40, De Bilt.

TE KOOP tegen elk aann. bod: 8 Bijenkasten w.o. 3 bevolkte W.B.C., 2 kastjes met glazen wanden, partijtje Bijensuiker en 2 kg Kunstraat, 3 raams-honingslinger imkersbenodigdheden. KOELEWIJN, Kampstraat 2, Baarn.

BOD GEVRAAGD op 25 kg zuiver Bijenwas. Tevens te koop gevraagd tegen hoge prijs Klaver- en Heidehonig. G. W. AALTINK, N 49, Holten.

(Vervolg op pag. 3 omslag)

HONING

Wij hebben vraag naar beslist eerste kwaliteit:

- Linde-,
 - Klaver-,
 - Korenbloem- en
- Heideslingerhonig
en Heideraathonig
- Vraagt onze voorwaarden.

BIJENHUIS WAGENINGEN

GOEDE DINGEN
WAGENINGEN

Maandschrift voor BUENTEELT

UITGAVE VAN DE VEREENIGING TOT BEVORDERING DER BUENTEELT IN NEDERLAND.

Redacteur: R. P. GROENVELD.
Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis
Wageningen, Telef. 2863. Postrekening 27772

Commissie van Redactie: A. S. PLANTING, B. A. v.
d. SANDE en A. VINK. Adviseurs: De Rijksbijen-
teeltconsulenten. Vaste medew. JOH. A. JOUSTRA.

Verschijnt de eerste Dinsdag van elke maand.

OK de bloei van de heide behoort alweer tot het verleden en helaas is deze geheel anders verlopen dan werd verwacht. Het geschiktste weer kwam pas na de bloei. Pech gehad. Doch, optimistisch als imkers steeds zijn, we hopen alweer op een gunstig komend jaar.

Nu hebben we nog even werk met de verzorging van onze volken voor de winter. Het voeren moet nu zo ongeveer achter de rug zijn. Wel is de eerste helft van October meestal nog geschikt, doch met het oog op de verzegeling van de winter-voorraad is vroeger afwerken meer gewenst. Na het afvoeren dekken we de bijen nog een tijdje warm toe, wat het gevormde broed ten goede komt. Het voorkomt broedtrekken, als koude nachten de bijen zouden noodzaken een gedeelte van het broed onbeschat te laten.

We zorgen nu tevens voor een zodanige opstelling van de kasten en korven, dat ze gedurende de winter zo droog mogelijk zijn ondergebracht. Staan de volken in een bijenstal, dan hebben we alleen te zorgen dat schuin-invallende regens de bijenwoningen niet bereiken kunnen. Dit kan gebeuren door achteruitplaatsing of door het aanbrengen van een voldoende overstekend afdakje.

VOOR BEGINNERS

Vrij opgestelde volken gaan we met golf- of asbestplaten, alsook asfaltpapier of door latwerk met dakpannen gedurende de winter afdekken. Voor eventueel afwaaien kunnen we b.v. een soort verankering aanbrengen met ijzerdraad of iets dergelijks. Hoe droger de volken overwinteren, des te minder zullen we ongemakken krijgen in de vorm van zieke volken, verschimmeld ratenwerk en kortere levensduur van kast en korf. Deze mogen in dit verband dan ook niet op de grond staan, doch op een verhoging.

Onder korven kan men asfaltpapier aanbrengen om later, in November b.v., rondom de korven zand te strooien. Muizen knagen niet graag door asfaltpapier. Om het muizenbezoek straks bij kasten tegen te gaan, knippen we nu reeds strookjes koninginrooster pasklaar voor de vlieggaten, om deze in November er voor te plaatsen. Voorlopig hebben we van muizen nog geen last.

Het voeder materiaal, honingpoties, ballons, bussen, schalen en bakken reinigen we zo goed mogelijk met heet sodawater. Al het propolis lost daarbij op en alles wordt tevens goed ontsmet. Aanslag in voederballons is te verwijderen door met zand en water flink te schudden.

Heet sodawater is ook uitstekend geschikt om deksels, afstands-blikjes en koninginroosters van propolis te ontdoen. We laten dan alles enige tijd goed weken en borstelen ze daarna zonder moeite schoon. Het volgend jaar hebben we dan weer de beschikking over zo goed als nieuw materiaal, vooral als we met brandspiritus naspoeien of wrijven.

Zij die in het voorjaar dadelijk een schone bodemplank onder het volk willen hebben zonder de volken te storen, kunnen een zeiltje, ruberoidplaat of asfalt door het vlieggat schuiven of op de bodemplank aanbrengen, waardoor ze in het voorjaar alle ongerechtigheden ineens kunnen verwijderen. Tevens hebben we dan zonder veel werk een overzicht van het geheel in de tekening van wasmul en de aanwezige dode bijen. We zorgen echter dat b.v. aan de zijkanten van de vliegopeningen een paar lipjes blijven uitsteken voor het uittrekken.

Een manier — die goed voldoet — om korfvolken te overwinteren, trof ik eens bij een goede kennis van me aan. Deze doekte, als de vorstperiode inviel, alle bevolkte korven op en bracht ze in een schuur onder en wel hangend aan een ijzer-

Uit de tegenwoordige tijd

Dit stukje is bedoeld als een reactie op het overigens aardige stukje van Jan van Veldzicht. Blijkens zijn opschrift behoort hij tot de oudere generatie en het mooie van het ouder worden is ook dat het verleden veelal een gouden glans krijgt. Het is waar dat alles veel vlugger gaat dan vroeger en wat meer zakelijk, maar is dat erg? Waar zou het heen als we, met de elk jaar inkortende heidevelden, steeds groter afstanden moeten afleggen en dan per paard en wagen? Maar dat bij grotere snelheid de romantiek gaat verdwijnen, oh, ik geloof dat dit wel wat meevalt. Ik herinner me tenminste een reis naar de heide, enkele jaren terug. Er werd 's avonds thuis in de Friese „wouden” opgeladen en omdat het behoorlijk laat was geworden, werd besloten om meteen maar de reis naar het Zuiden van Drente aan te vangen. Er waren verscheidene belanghebbenden achter in de auto gekropen en onderweg werd menig sterk stukje van vorige of vroegere reizen opgehaald. Om een uur of twee, drie waren we in het dorp aangekomen waar in de directe omgeving de volken geplaatst zouden worden. Het was de eerste keer dat we hier kwamen, maar een paar onzer hadden eerder al poolshoogte genomen en een standplaats besproken. Gelukkig was het een prachtige, heldere maan-nacht en op goed geluk reden we een brede bos-singel in, dan linksaf, dan rechtsaf. Tot tenslotte de beide verkenner ook niet helemaal zeker meer waren en het gezelschap hierover enigszins luidruchtig van gedachten wisselde. We kwamen langs een arbeiders-huisje en het dispuut was nog niet geëindigd. Een waakhond mengde zich, onder hels kabaal en verwoede uitvallen, in de discussie met het gevolg dat een man-neke op blote voeten naar buiten stormde om te zien wat er gaande was. Toen de zaak was uitgelegd aan de onraad vermoedende huisvader, was ons spoedig het goede pad gewezen en tegen het opkomen van de zon stonden alle volken waar ze behoorden te wezen. Maar op de terugweg weerklonk nog menig keer een hartelijk gelach, als de verschillende aspecten van deze nacht, met de nodige humor, nogmaals de revue passeerden.

Ook denk ik aan een andere reis, toen heel vroeg in de morgen werd opgeladen, op reis naar de heide. Een der kasten in de auto lekte vrij wat en toen we bij een volgende imker aan het inladen waren, werd het de man die met grote bekwaamheid de zaak stuwde, te machtig en sprong hij de wagen uit. Met slaan, wrijven en knippen werd hij zijn belagers niet kwijt en tenslotte nam hij een kloek besluit en stroomte met een serie kernachtige uitdrukkingen alles uit, waarmee hij zich aan textiel bedekt had. — Om nooit weer te vergeten! De heide en haar ongekende schoonheid werd vroeger alleen door het mannelijk deel der natie aanschouwd — tot de auto haar intrede deed in het imkersbestaan. De vrouwen deelden vroeger alleen in het „heidegenot” in de vorm van een bosje struikheide dat als trofee op de heenreis was meegebracht en dat later verscheidene

(vervolg van pag. 149)

draad in de nok van de schuur. Deze wijze beviel hem uitstekend, de volken hadden de grootst mogelijke rust; gebruikten zeer weinig wintervoorraad en als het voorjaar was aangebroken en de volken weer op de stal waren gezet, deden ze het prima. Deze wijze van handelen, die werd uitgevoerd met ongeveer 20 volken, is zeker het proberen waard. Geen verlies van bijen bij sneeuw, geen last van spechten, mezen en muizen.

Zij, die de proef eens willen nemen, kunnen nu reeds een bepaald gedeelte van een schuur daarvoor ge-reed maken.

A.

Romantiek schuilt overal,
overal m'n vinden.
't Is de vraag maar wie haar al
en wie haar niet kan vinden.

weken in een vaas de schoorsteenmantel sierde. Op de terugtocht van een heenreis werd het plan geopperd dat allicht de vrouwen ook wel eens zouden willen zien waar onze arbeiders hun kostelijk product verzamelden. En zo geschiedde het dat een vrachtauto werd voorzien van lange tuinbanken en het werd een prettige en onvergetelijke dag. De mannen inspecteerden hun bijtjes, de vrouwen zochten een mooi plekje uit voor de picnic en iedereen genoot van een stralende dag — dank zij de zakelijkheid en de auto! Wäldman.

de **LETER**

LEZEN antwoordt:

Zeet Geachte Redactie,

In het Groentje van Augustus, pag. 131, komt vraag 23 voor over de soort carbol, die men voor een carbollap moet gebruiken. Het antwoord, dat daar gegeven wordt, is niet volledig. Het is wat ingewikkelder dan: „men neme gezuiverd carbolzuur (phenolum liquefactum)”. Zuivere carbol (in de chemie phenol genaamd) is een kleurloze kristallijne massa, met een „carbollucht”. Doet men er een weinig water bij, dan krijgt men phenolum liquefactum, een vloeistof, kleurloos, of zwak rose, met dezelfde, vrij zwakke reuk. Nu hangt het er van af hoe sterk deze vloeistof ruikt, of de bijen er voor op de loop gaan of niet. Is de carbol zeer sterk gezuiverd, dan is de lucht maar zwak en trekken de bijen zich er niets van aan. Dit is de reden, dat men dikwijls hoort: „de carbol werkt bij mij niet”. Treft men iets minder gereinigde phenol, dan werkt hij wel, omdat hij wat sterker ruikt.

Ik heb zelf eens tijdens de oorlog voor veel geld en zeer veel goede woorden een fles gezuiverd carbolzuur bemachtigd, die absoluut onwerkzaam was; het was veel te zuiver. Toen heb ik voor nog veel meer goede woorden een klein beetje, verschrikkelijk stinkend ruw carbolzuur bemachtigd en dat door de zuivere carbol gemengd. Het effect was daverend en verbluffend. Sindsdien gebruik ik voor mijn carbollap uitsluitend ruw carbolzuur (acidum carbolicum crudum) een donkerbruine, zeer goedkope vloeistof. Een druppel of 10 op een lap, die ingevocht is, zoals moeder de vrouw de was (oude spelling wasch!) invocht, en U bent voor het gehele seizoen klaar.

Dr. J. Kalf, Nijmegen.

In het hartje van Londen, in de onmiddellijke nabijheid van St. Pauls Cathedral, op een plekje waar de huizen weggebombardeerd zijn, heeft een imker een honing-standje en een bijenkast geplaatst. De heren Andriessen (links) en Vink (midden), afgevaardigden van de Nederlandse Regering naar het Congres te Leamington en het hoofdbestuur lid van Rooijen (rechts) nemen het geval in het voorbijgaan even in ogenschouw.

Vereniging van Bijenhouders op Curaçao

Terugziende op het tweede jaar van de Vereniging, het jaar 1950, zou dit genoemd kunnen worden: groots van opzet, doch niet bevredigend wat de uitvoering der plannen betreft.

In de opzet om de lokale bevolking te betrekken in de imkerij is de vereniging niet geslaagd, alhoewel er wel enkele leden zijn bijgekomen en belangstelling bij andere personen gewekt werd.

Aan de andere kant hebben verschillende aangesloten imkers hun stallen uitgebreid en vernieuwd en is er naar gestreefd een verkoopbaar product op de markt te brengen door de individuele imkers. De vooruitzichten, wat deze verkoop betreft, laten zich echter nog duister inzien, mede doordat de prijzen bij de handelaar over het algemeen lager liggen dan de prijzen die men zich voorgesteld had te zullen berekenen voor productie uit eigen kasten. Nochtans zal hierin verbetering kunnen worden gebracht, door een betere organisatie van de verkoop en propagering van „Curaçaose” honing, als product van eigen bodem.

Gezien het succes van enkele individuele imkers, die rechtstreeks aan hun klanten verkochten, wordt de verkoop van honing op Curaçao echter met gepast optimisme tegemoet gezien.

Een kleine poging werd gedaan om een begin te maken met de bepaling van het drachtgebied, in casu, welke bloemen door de bijen bezocht werden, door de bezochte planten te laten identificeren. Op dit gebied blijft echter nog praktisch alles te doen en zijn hier weinig resultaten geboekt, mede vanwege de vele tijd welke zulk een studie vergt.

Daartegenover staat weer dat het chemisch onderzoek van de honing, welwillend verricht door het Indisch Instituut te Amsterdam, uitgewezen heeft dat het product van Curaçao vrij goed, zo niet goed van kwaliteit is. Het aantal onderzochte monsters is echter nog te gering om een definitieve uitspraak in deze te doen.

Wat het materiaal betreft wordt het gestandaardiseerde Amerikaanse bijenmateriaal gebruikt. Hier en daar zijn nog eigengemaakte kasten over, daterende uit de jaren waarin door oorlogsomstandigheden geen Amerikaans materiaal verkrijgbaar was.

Het afgelopen jaar heeft nogmaals bewezen dat de honingproductie op Curaçao, zo niet overdadig, dan toch zeker zeer goed te noemen is in vergelijking tot Nederland, zoveel te meer waar hier geen transport van kasten plaats vindt naar bepaalde drachtgebieden en de volken het hele jaar door produceren, vanzelfsprekend in dalende en weer stijgende lijn, naar gelang er minder of meer regen valt.

Moge hier nog gewezen worden op het feit, dat alleen met de volle medewerking van de leden een beter overzicht van de honingsituatie en de verkoop daarvan verkregen kan worden en slechts door een eensgezinde actie tot een bevredigende verkoop te komen is.

Materiaal.

Kasten en accessoires waren het hele jaar in voldoende mate verkrijgbaar bij het landbouwstation te Cas Corá. Aan het eind van het jaar ontstond een schaarste aan glazen potten, waarvan de prijs inmiddels sterk gestegen is.

Contact naar buiten.

Het meest vruchtdragend contact had de Vereniging met het Indisch Instituut te Amsterdam, dat voor de Vereniging opgestuurde honingmonsters chemisch onderzocht. Hiervoor een bijzonder woord van dank aan de directeur van de afdeling Tropische Producten, Ir. W. Spoon, die zich altijd zeer attent getoond heeft en

alle gewenste inlichtingen omtrent de kwaliteit van de Curaçaose honing verstrekt heeft.

Het Maandschrift voor de Bijenteelt uit Nederland vormde het tweede contactpunt met Nederland.

Te Aruba werd contact opgenomen met Frère Bernard van Huize „De La Salle”, die aldaar bijenteelt beoefent. De resultaten op Aruba blijken echter niet te vergelijken met die van Curaçao. De opbrengst is er veel geringer. Door Frère Bernard worden proeven genomen met Krainer-bijen, welke tot zover gebleken is, geen succes hadden.

Het Amerikaanse Beltsville Research Center werd geconsulteerd betreffende de kansen op besmetting met bijenziekten, indien bijen uit het buitenland te Curaçao ingevoerd zouden worden. Dit risico was van dien aard dat het bestuur van de vereniging zich met klem uitgesproken had tegen de willekeurige invoer van bijen. In deze dient weloverwogen en met bedachtzaamheid en nodige voorzorgsmaatregelen gehandeld te worden. De Bovenwindse eilanden werden op vacantiereis door de secretaris bezocht en een tweetal volkjes werd door hem meegenomen voor de heer De Jongh te Sint Eustatius en een tweetal voor de heer Dunnebie te St. Maarten. Het verloop is nog niet bekend.

In dit jaar werd weinig aan publicatie en propaganda gedaan, tenzij door rechtstreekse demonstratie door individuele imkers aan vrienden of kennissen, die belangstelling toonden voor het bijenhouden.

Honingverkoop.

Hiermede zijn wij gekomen aan het belangrijkste punt uit dit verenigingsjaar. De honingverkoop verloopt niet naar bevrediging, de verwachtingen waren hoger gesteld.

Door middel van de vereniging werd een etiket gedrukt, het verenigingsembleem dragende, teneinde te kunnen beginnen met een eensgezinde verkoopactie, welke door de vereniging geleid zou worden wat betreft de afsprake van het instellen van een eenheidsprijs voor alle leden, doch overigens aan het persoonlijk initiatief van ieder lid werd overgelaten.

Over het ontwerp en de uitvoering van het etiket heerst vrij veel meningsverschil en wordt door de leden naar een betere weergave uitgezien. De propaganda om de verkoop te stimuleren moet echter een grotere rol gaan spelen, daar gebleken is dat het publiek niet voldoende op de hoogte is van het bestaan van Curaçaose honing.

Slotbeschouwing.

In dit tweede jaar zijn de jongere imkers in de Vereniging meer op gang gekomen en zijn bij de leden als geheel de opbrengsten zeer bevredigend. Er kan zelfs sprake zijn van een productie groter dan de behoefte bij enkele imkers.

De Curaçaose honing is na onderzoek van goede kwaliteit gebleken. Fermenten waren over het algemeen in een laag percentage aanwezig, zuren aan de hoge kant. De leden en het bestuur hebben veel ervaring opgedaan inzake de verkoop van honing. Veel werk in deze blijft nog te verzetten, waarbij echter de medewerking van de leden in eensgezind verband zeer noodzakelijk is.

Namens het Bestuur:
A. DE WIT,
Secretaris.

Wij volgen de berichten uit Curaçao met grote belangstelling. Er wordt hard gewerkt en we wensen onze collega's van harte veel succes toe bij hun pogingen om de bijenteelt te bevorderen.
Red.

Koninginneke-week-kwesties

(XI)

Behandeling van de rijpe cellen.

Bevruchtingsvolkjes.

De cellen zijn rijp, onherroepelijk nadert het moment, waarop ze zullen uitlopen. Nu op tijd ingrijpen! Dat te late behandeling altijd catastrofe gevolgen heeft, ligt voor de hand, maar weet ook vooral niet te vroeg. Het manipuleren met te jonge cellen zal vele aanstaande moeders het leven kosten. Wij trekken dus van leer op de magische tiende dag, niet ervoor en niet erna.

Nu zijn er twee mogelijkheden, waartussen het moeilijk valt te kiezen: A. De cellen worden in arrestkooitjes geplaatst, waarin ze kunnen

uitlopen; B. De cellen worden dadelijk in de moederloze bevruchtingsvolkjes gebracht.

Beide werkwijzen hebben hun voor- en nadelen, vandaar de wat moeilijke keuze. Kent U arrestkooitjes? Wel, dit zijn blokjes hout, waarin een gat is geboord met een middellijn van ong. 4 cm. De blokjes zijn verder bespijkerd met fijn gaas. Aan de bovenzijde twee gaten doorgeboord, een groot voor het inbrengen van de cel en een kleiner voor het honingsuikerdeeg. Dit laatste zal de moeder tijdens haar verblijf in het blok tot voedsel moeten dienen. Een twintigtal arrestblokjes past juist in een standaardraam. Nadeel van de arrestkooitjes is, dat strijk en zet een aantal cellen niet uitloopt. Vooral gedurende koud weer kunnen de bijen zo'n raam niet voldoende warm houden. Maar dat dit niet de enige reden is, blijkt wel uit het feit, dat zelfs in een broedstoof, die de juiste temperatuur en vochtigheidsgraad heeft, een aantal moeren verstek laat gaan. Iedere imker, die zijn bijen met aandacht gade slaat, zal opgemerkt hebben, dat de bijen moercellen, die op het punt staan uit te lopen, aan de onderzijde enigszins van de was ontdoen, waardoor de cocon zichtbaar wordt. Zoals alles in het bijenleven zijn zin heeft, heeft dit natuurlijk ook zijn zin.

Vergemakkelijkt dit het uitlopen, is het bevorderlijk voor de luchttoevoer, is het een kwestie van voeding? Wij weten het nog niet, maar zeker is, dat koninginnen in zwermcellen, waarvan het uitlopen bijvoorbeeld door weersomstandigheden vertraagd is, dagenlang in deze cellen in leven blijven. Het is zonneklaar, dat door het gebruik van arrestblokjes dit zinvolle instinctieve gedrag van de bijen nadelig wordt beïnvloed. Vandaar misschien ook het grote percentage niet-uitlopende cellen.

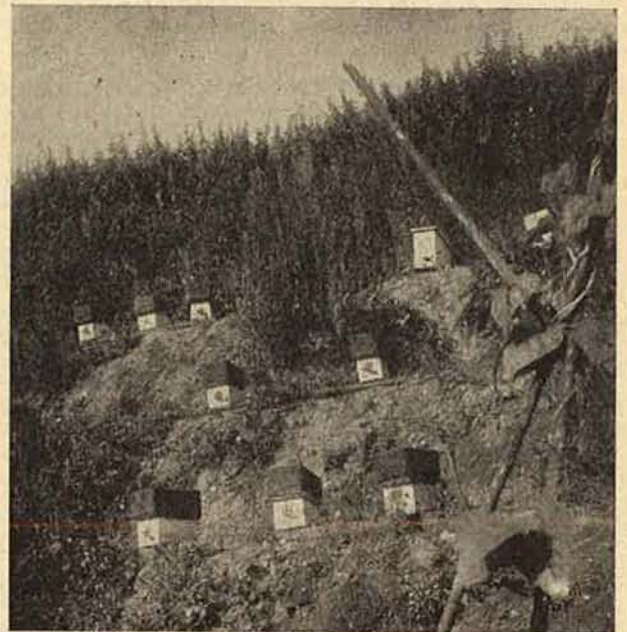
Ook mag er niet op gerekend worden, dat moederloze bijen de uitgelopen moeren naar hartelust zullen voe-

ren; vergeet dus nooit de arrestkooitjes van voedsel te voorzien en laat de moeren vooral niet te lang in arrest. Hoe langer het duurt, hoe sterker hunne gelederen dunnen en hoe moeilijker het invoeren later wordt. Langer dan zes dagen mag men de moeren beslist niet opgesloten houden.

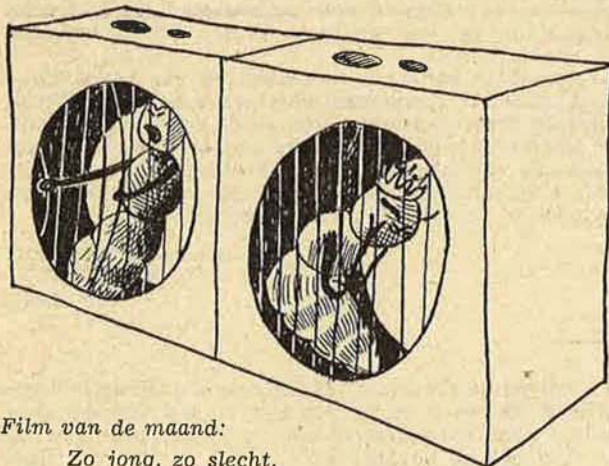
Neem bijvoorbeeld het geval, dat weersomstandigheden het vormen van bevruchtingsvolkjes verhinderen. Wij moeten dan wel gebruik maken van arrestblokjes, om de tijdslimiet van 10 dagen met enige dagen te kunnen overschrijden.

Arrestkooitjes kunnen in moeilijke gevallen vaak uitkomst geven.

Ook zijn arrestkooitjes een noodzakelijk kwaad, wanneer met zeer kleine bevruchtingsvolkjes wordt ge-

Een hoekje van de bevruchtingsstand. De vlieggaten zijn gemerkt met verschillend gekleurde figuren.

Film van de maand:

Zo jong, zo slecht.

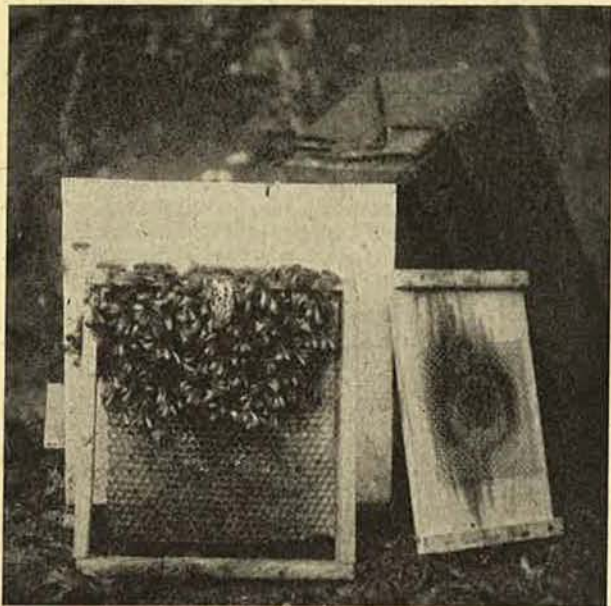
werkt. Het is twijfelachtig, of zeer kleine volkjes een bijna rijpe cel voldoende warm kunnen houden. Vele koninginnen kunnen daarom door verkleuming om het leven komen. Een, in een arrestkooitje uitgelopen jonge moeder geven, zal dus dikwijls onvermijdelijk zijn. Bij het gebruik van arrestkooitjes komt nog dit voordeel, dat moeren met zichtbare gebreken (lamme poten, beschadigde vleugels, deuken, of bij rassenteelt verkeerde kleur) direct kunnen worden vernietigd. Dit is bij de directe cel-methode onmogelijk.

Een verantwoord teeltplan zal toch het gebruik van arrestkooitjes zoveel mogelijk vermijden.

Laat ons devies bij al het imkerswerk zijn: Beïnvloedt zo weinig mogelijk de natuurlijke gang van zaken.

De directe celmethode.

Bijen die een half etmaal moederloos zijn, nemen een rijpe cel gaarne aan, ja prefereren deze boven een uitgelopen moeder. De cel wordt voorzichtig in de raat vast-

Bevruchtungskastje met 3 halve standaardramen. De dop is uitgelopen en de moeder loopt in de linkerbovenhoek van het raampje.

gedrukt. Als er broed in het bevruchtingsvolkje aanwezig is, plaatsen we de cel juist boven 't broed. In het andere geval, dus indien geen broed aanwezig is, in het midden van de tros. Zijn de cellen gebouwd aan Doolittle napjes, dan kan het houten gedeelte ervan gemakkelijk tussen twee ramen worden vastgeklemd. Soms zijn de bevruchtungskastjes van boven voorzien van een gat, waardoor de cel gemakkelijk kan worden ingebracht.

Een grappig hulpmiddel bij het geven van cellen, is de zgn. moer celbeschermer. Deze bestaat uit een spiraalvormige metalen draad, waarin de moer cel komt te hangen. De onderzijde is natuurlijk zover open, dat

de moeder de cel kan verlaten. Indien de bijen een moer cel vernietigen, zullen zij aan de zijkant van de cel een opening knagen. Nooit aan de onderzijde. De beschermer maakt het openknagen van de cel aan de zijkant onmogelijk. Verder maakt het apparaatje het bevestigen van de cel heel gemakkelijk.

De bevruchtingsvolkjes.

De huisvesting van de volkjes loopt sterk uiteen, van tienraamsbroedkamers tot sigarenkistjes toe. De imker die koninginnen voor de handel teelt, de amateur, die zijn eigen bijen een goede eigenteelt koningin geeft en deze teelt mogelijk combineert met uitbreiding, zij zullen verschillende eisen aan de huisvesting moeten stellen.

Eerstgenoemde zal willen werken met minimale volkjes, om de kostprijs van zijn koninginnen te drukken. Verantwoorde modellen zijn voor hem: De babykern-volkjes op drie secties van elf bij elf cm., kastjes met drie halve standaardramen (Lohuis) of kastjes met een standaardraam (Zander).

Het werken met zeer kleine volkjes, waarvan de bijen te tellen zijn, vereist grote vakbekwaamheid en zorgvuldigheid. (Moeilijkheden met voeren, uitroven, bevruchtingszwermen).

Voor de amateur zijn aan te bevelen volkjes op enkele standaardramen en ook wel de kastjes op drie halve standaardramen. Door het grotere aantal bijen vereisen deze minder zorg. Zeer veilig zijn de volken op zes standaardramen, die grotendeels voor zichzelf kunnen zorgen.

Het is ook mogelijk, de standvolken als bevruchtingsvolken te gebruiken; hetzij met behulp van gesepareerde bovenbak, hetzij door het gehele volk moerloos te maken, de aangezette doppen uit te breken en een keuzecel in te brengen. Dit laatste is minder aan te bevelen. Jonge moeren in een groot volk gaan meestal zeer laat met leggen beginnen (niet voordat al het oude broed is uitgelopen). Dit heeft een aanzienlijke verzwakking van de volken tot gevolg. Nu is er nog iets te vertellen over het vormen van de bevruchtingsvolkjes, het voeren, het darrenprobleem en het invoeren. Daarover dus de volgende (en laatste) maal.

APIARUS.

INGEZONDEN STUKKEN

DE DOODSHOOFDVLINDER

Geachte Redactie,

In het Augustusnummer van het „Groentje” beschrijft collega van Bergen de „Doodshoofdv�inder” op een wijze als zou deze vlinder een grote vijand zijn van bijen en imkers.

In dit schrijven lezen wij meermalen van „monster” en „gedrocht” en door „Schotman” en „Brehm's Tierleben” aan te halen meent van Bergen dit te bevestigen.

Mogen wij dit nu als waar te zijn aannemen? Zeker wij lezen ook in „Schotman” van zwaluw en ooievaar als bijenvijanden, maar niemand onzer zal deze geliefde vogels als monster en gedrocht betitelen. Evenmin is er reden om dit de doodshoofdv�inder te doen. Foutievelijk deelt Schotman deze vlinder in bij de inheemse uilen. Zoals de grootte en ook de kleurschakering al haast doen vermoeden, hebben we te maken met een uit de tropen afkomstige vlinder.

Zij heeft zich tot in Zuid-Europa verspreid (Griekenland - Kreta). De vlinder legt haar eieren op aardappelbloeit. De rups leeft hiervan tot verpopping in de grond plaats vindt. Een generatie trekt verder naar Frankrijk en zeer zeker komt zij zo — via de aardappelvelden van Normandië — naar ons land.

Als trekker komt zij naar hier en de historie herhaalt zich. De rups leeft op de aardappel en verpopt in de grond.

Geen overleeft hier de winter, noch de rups, noch

de pop. Alleen kunstmatig is het mij meermalen gelukt de rups te doen verpoppen en uit de pop een vlinder te doen komen.

De vlinder is, zoals van Bergen terecht opmerkt, een nachtv�inder en moet dus honing puren uit nachtbloeiers. In streken waar veel aardappels worden verbouwd — nodig voor instandhouding der soort — bloeien niet veel nachtbloemen, (Kamperfoelie b.v.) en waar ze toch moeten leven is het mijns inziens zeer waarschijnlijk, dat de honingeur uit de bijenkasten hen tot een bezoek lokt.

Van Bergen beweert, dat de vlinder elke keer een halve theelepel honing mee terugneemt. Ik waag deze stelling ernstig te bestrijden, want voor zover ik heb kunnen waarnemen keert de vlinder nimmer meer van dit uitstapje terug. Wordt zij niet onmiddellijk doodgestoken, dan drijven de bijen haar in de een of andere hoek, waar U haar later vaak terug vindt in de gedaante, zoals de afbeelding bij van Bergens schrijven doet zien.

Er is dus mijns inziens helemaal geen reden om van bijenvijand te spreken.

Ik zou van Bergen willen aanraden eens een proef te nemen van een rups of pop een vlinder te kweken. Zeer waarschijnlijk zal hij dan niet meer spreken van „monster” en „gedrocht”, maar als hij persoonlijk de ontwikkeling volgt van deze merkwaardige en prachtige vlinder zal hij als imker, dus „natuurmens”, ook hier een ere brengen aan de onvolprezen Schepper aller dingen.

Met vriendelijke imkersgroet,

Dongjum.

C. BLANKSMA.

GEACHTE HEER,

Hoewel het niet mijn gewoonte is op mededelingen of artikelen in vakbladen enig commentaar te leveren, meen ik hiervan in dit geval toch te moeten afwijken met betrekking tot het artikel in Uw geacht Maandschrift No. 8, bladzijde 121, van de heer B. van Bergen, over de Doodshoofdv�inder.

In de eerste plaats moet ik als natuurliefhebber in het algemeen en als lepidopteroloog in het bijzonder, opkomen tegen de betiteling, die genoemde heer zich verlooft van een van onze prachtigste en zeldzaamste nachtvlinders. Om dit mooie dier te degraderen tot „gedrocht” en „monster” lijkt mij wel al te eenzijdig beoordeeld en veroordeeld. Ik kan mij indenken dat de heer van Bergen zijn bijen — „om de wille van de smeer” superieur acht boven andere insecten, maar om daarom tot een dergelijke onheuse qualificatie over te gaan, lijkt mij de economische factor wel wat al te ver doorgedreven.

Het ware misschien wel wenselijk geweest dat genoemde heer alvorens zijn artikel te schrijven, naast „Brehm's Tierleben” ook eens speciale werken op vlindergebied had nageslagen. Hij zou dan hebben

De heer D. Louters uit Zetten was zo vriendelijk deze doodshoofdv�inder aan het Bijenhuis af te staan. De grootte van de vlinder, gemeten van de ene vleugelpunt tot de andere, is 12 cm.

kunnen lezen dat dat „lieve diertje”, de Doodshoofdv�inder (*Acherontia atropos* L.) niet tot onze inheemse vlinders behoort, dat wil zeggen dat hij zich in Nederland niet kan voortplanten. De weinige vlinders die hier worden waargenomen zijn ongetwijfeld z.g.n. trekkers, die uit zuidelijker streken naar hier komen vliegen.

De rupsen die hier enkele malen gevonden worden en op aardappelplanten leven verpoppen zich hier wel, maar de pop is in de natuur niet in staat onze winters te overleven en zich tot vlinder te ontwikkelen.

Uit het bovenstaande kunt U dus wel opmaken, dat van enige noemenswaardige schade aan onze bijenkasten en korven, althans hier te lande, geen sprake is. Het enkele halve theelepeltje honing dat zo'n zeldzame vlinder dan snoept is dan ook werkelijk van geen betekenis.

Misschien dat de heer van Bergen, na van het bovenstaande kennis te hebben genomen, wat minder kwaad op het dier zal zijn en bedenken dat een poes toch ook een graatje toekomt.

Hoogachtend,

DEN HAAG.

H. C. L. VAN ELDIK.

De imker leefde zo met zijn bijen mee, dat hij in zijn artikeltje weergaf wat hij, in de plaats van de bijen, gevoeld zou hebben bij het verschijnen van een doodshoofdv�inder aan de ingang van de bijenwoning. Red.

IETS OVER DE HONINGPRIJZEN

Dat de honingprijsen op het ogenblik te laag zijn zal ieder imker wel met mij eens zijn.

Meestal werd hiervan de schuld op de buitenlandse honing geschoven, en in hoeverre die hieraan de schuld is kon ik niet beoordelen.

Maar volgens mij ligt een groot deel der schuld ook

aan de groothandel, want die geeft aan de winkelier een veel te hoge winstmarge.

Onder anderen „Mellona” biedt de honing van f 1.50 verkoopprijs, aan de winkelier aan voor f 0.97½ inclusief pot, dus dan verdient de winkelier aan een potje honing f 0.52½.

En dat is in vergelijking met wat de imker ontvangt als hij aan de handel levert veel te veel, want honing is een artikel dat niet aan bederf onderhevig is en er is geen verlies op, dus kan een winkelier het ook voor 25 of 30 cent doen. En juist die hoge winstmarge voor de winkelier werkt het in de hand, dat de imker weer beneden de winkelprijs aan particulieren probeert te verkopen.

Niet omdat hij b.v. f 1.50 per pond te duur vindt, want in vergelijking met wat een pond boter of een pond vlees kost is de honing nog spot-goedkoop voor f 1.50 per pond.

Maar omdat hij, als hij van de consument b.v. f 1.25 per pond ontvangt, nog bijna het dubbele ontvangt, dan wanneer hij aan de handel moet leveren.

Niet dat ik dit goedkeur om de honing een paar dubbeltjes beneden winkelprijs aan te bieden, want de imker beconcurrert er zich zelf mee.

Maar als de handel niet door onderling overleg tot een lagere winstmarge kan komen zou ik alle imkers het volgende aanraden:

Ten eerste: verkoop geen enkel potje honing beneden winkelprijs aan particulieren.

Ten tweede: koop geen bijenteeltartikelen van honinghandelaren die de winkeliers zo'n hoge winstmarge geven.

Ten derde: lever al de honing, die U niet zelf tegen winkelprijs aan de man kunt brengen, aan het Bijenhuis te Wageningen.

Als alle imkers zich aan het bovenstaande houden dan zal de imker vanzelf voor zijn honing een betere prijs ontvangen.

DENEKAMP.

W. J. LUBBEN.

KONINGINNEROOSTER.

Naar aanleiding van vraag 30, in het Septembernummer, deel ik u mede, dat er twee soorten Engelse koninginneroosters zijn, die met korte en die met lange openingen. Laatstgenoemd rooster vooral kan gemakkelijk worden beschadigd als het niet met zorg wordt behandeld. Als een zinken rooster van de raampjes van een broedkamer genomen wordt, moet het altijd op zij worden aangevat, zodat de smalle zijde van de openingen naar de imker gericht is. Doet men het anders dan loopt men gevaar het rooster onbruikbaar te maken door het uitbuigen van de openingen. Men kan deze fout alleen bij zeer zorgvuldig onderzoek ontdekken. Roosters moeten altijd vlak worden opgeborgen.

Ik denk dat een verbogen koninginnerooster de oorzaak is van de moeilijkheden van uw lezer, want ik heb nog nimmer opgemerkt dat een koningin, die volop aan de leg is — zelfs niet een kleine — door de openingen van een rooster kan kruipen, zonder zichzelf te beschadigen. Vooropgesteld natuurlijk dat uw lezer het rooster zodanig op de broedkamer heeft gelegd dat ze alleen door de openingen van het rooster naar boven kon komen en niet op andere wijze.

Scunthorpe (Engeland).

T. F. CRANIDGE.

(We hadden het genoegen de heer Cranidge op het congres te Leamington te ontmoeten, hij stelt veel belang in de bijenteelt in Nederland en leest ons Groentje zorgvuldig. In een begeleidend schrijven deelt hij ons mede, dat hijzelf ook moeilijkheden met koninginneroosters heeft gehad en dat hij hoopt, dat onze lezers enig nut van zijn antwoord zullen hebben. Red).

Tentoonstelling „F. F.” te Enschede

„F. F.” Fecerunt — Zij hebben het gemaakt — was het devies van de van 21 Augustus t/m. 1 September j.l. te Enschede gehouden grote nationale tentoonstelling.

Industrie, landbouw en veeteelt lieten de vooruitgang zien van hun producten in de laatste 50 jaren.

Ook onze Bijenvereniging heeft daar haar vooruitgang laten zien op bijenteeltgebied. Naast enkele holle boomstammen, waarin de bijen hun bivak hadden opgeslagen en in- en uitkropen, stond een ouderwets „Iemenschoer”, waarin waren opgesteld de oude bischopskorf en andere diverse oude typen korven, alsmede de mobielkorf „Twente” van Frankenhuis, ingericht voor simplex raampjes. Als tegenstelling stond daar tegenover een moderne bijenstand met de nieuwste uitneembare kasten; alle kasten en korven waren bevolkt.

In een grote tent was een showroom gemaakt van de diverse soorten honing, alsmede de uitstalling van de imkersartikelen, welke bij het Bijenhuis in Wageningen verkrijgbaar zijn.

Maar de grootste attractie voor het publiek was wel de opstelling van 7 glazen kasten in diverse vormen en afmetingen en de 6 observatiekasten, waarin ze de bijen konden zien werken, en de koningin in oenschouw nemen.

303.600 betalende personen hebben de tentoonstelling bezocht, doch slechts zeer weinigen hiervan gingen onze bijenstand voorbij. De meesten verbleven een lange tijd bij de nijvere bijen, om uit de mond van ervaren imkers verschillende wetenswaardigheden op te doen. Het was een dankbaar, doch vermoeiend werk, om alle vragen van de belangstellenden te beantwoorden. Vier à vijf leden waren regelmatig aanwezig om explicatie te geven, en steeds waren ze omringd door een schare belangstellenden, die uit binnen- en buitenland kwamen.

Zo nu en dan kwamen er ook imkers op bezoek, die deden alsof ze van bijen nog nooit hadden gehoord, doch aan hun vragen bemerkte men echter al gauw, dat het doorgewinterde imkers waren, die het er al-

leen om begonnen waren, om de explicateurs uit de tent te lokken. Eén dezer incognito imkers vroeg, waarom de koningin, die gemerkt en geknipt was, zo'n lichtje op de rug had, en waarom ze zulke kleine stompjes van vleugels had, waarop de explicateur hem vertelde, dat de koninginnen met zo'n lichtje op de rug geboren werden, en dat dit gevoed werd door een batterijtje, dat onder hun vleugels zat; door de hitte van het lampje waren de vleugels verschroeid.

Zo is er op deze tentoonstelling weer veel reclame gemaakt voor de bijenteelt en haar edel product. Een woord van dank komt toe aan alle trouwe helpers, de werkbijen van de afdeling, en de afdeling Handel van onze mooie Vereniging, voor het gratis ter beschikking stellen van de imkersbenodigdheden en de observatiekasten.

In een grote tent was een showroom gemaakt van de diverse soorten honing

mede

In Engeland wil men weer terug naar de honingmede. Dit lezen we in een artikeltje, getiteld: „Terug naar Nectar en Ambrosia”, in Horeca, het Nederlandse vakblad voor het hotel-, restaurant-, café- en pensionbedrijf van 22 Sept. 1950. De Londense correspondent van genoemd blad schrijft, dat er sinds korte tijd in het plaatsje GULVAL (Cornwall) een medebedrijf gevestigd is, waar allerlei soorten van mede vervaardigd worden en in Rijnwijnachtige flessen worden gebotteld. Om dan tegen de „schappelijke” prijs van vijf gulden de fles te worden verkocht. De omzet schijnt voldoende te zijn om het bedrijf op gang te houden. Maar het is ook tevens de bedoeling om mede weer populair te maken. „Als de mensen eens de moeite namen om zich weer aan mede te wennen, is er geen reden, waarom deze historische drank niet weer evenveel gedronken zou worden als wijn”, is de leuze van Gulval. Maar de mede werd verdrongen door het bier. Het is mogelijk dat men aan de grondstoffen voor de bierbereiding toen beter kon komen dan aan de honing voor de medebereiding. Immers de opbrengst van de imkerij is de laatste eeuwen steeds achteruit gegaan. In de middeleeuwen was bier reeds de volksdrank. Mede was te duur en werd alleen gebruikt bij bijzondere gelegenheden. Het was de „godendrank” geworden, een kostelijke, kostbare drank. In het groot niet meer gebrouwen, maar toch nog lang door de imkers zelf gemaakt. Een honderd jaar geleden werd hij nog in Twente gebrouwen „den lekkeren, zeuten draank”, zoals Cato Elderink schrijft in haar boek: „Twenter Laand en Leu en Leven”. Maar de bereidingswijze leek haar niet erg appetijtelijk. „Alles waar honing aan was, de handen, de doeken en schotels, die men had gebruikt, werden afgespoeld met lauwwater, wat van de minste honing kwam er bij. Heel helder zag

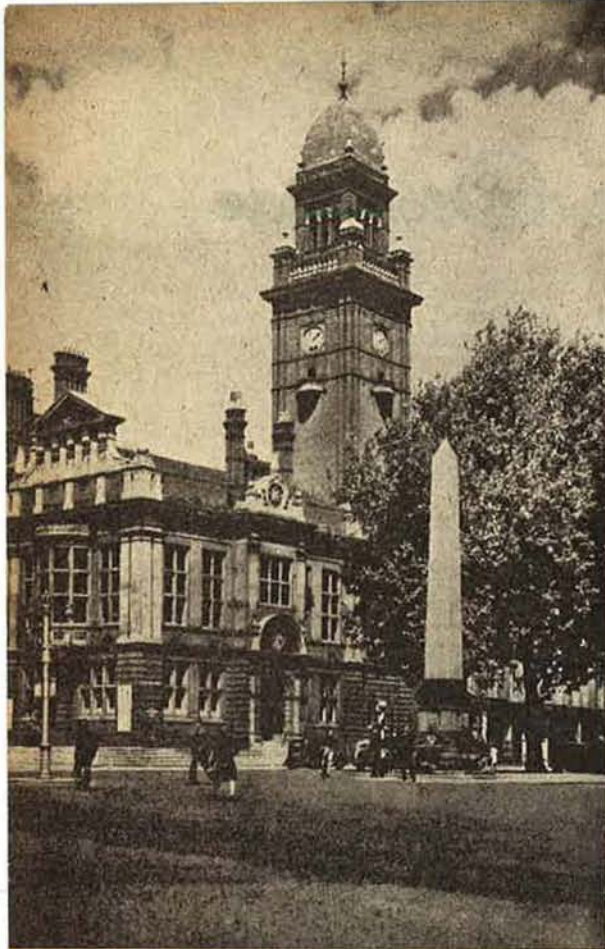
dat er niet uit. Dan kwam alles in een aarden kruik, die groef men weg in de grond en liet hem daar zitten tot omtrent Nieuwjaar. Dan was het gegist en bovenop stond dan een zoete, heldere, krachtige drank. De „Nieuwjaarswinners” werden er dan op getraceerd en de vrouwlui vooral mochten die zoetigheid graag”. Ook hier in Salland is die oude bereidingswijze nog wel bekend. Maar nu het door de zgn. Gistingwet verboden is zelf mede te maken, kunnen we de smaak ervan niet meer beoordelen.

Die mede zou, volgens een van de geblinddoekte fijnproevers van die correspondent, smaken: „naar een gegiste honing in oplossing”. Doch genoemde correspondent wil zijn oordeel over mede toch maar liever opschorten, totdat een of andere bevalige Hebe hem de beker volschenkt, voor en aler hij zeggen zal: „De mee valt weer mee”.

Mogelijk dat er ook in ons land één of andere „brouwerij” zich aan de bereiding van mede zal wagen en dat we dan onze „onverkoopbare” honing daaraan slijten kunnen tegen goed geld. Volgens Cato Elderink moet de drank „Koppig” zijn. U herinnert zich misschien nog wel uit de geschiedenisboekjes, hoe de oude Germanen de beker met mede niet konden laten staan, zo lekker was dat en het smaakte maar steeds naar „meer”. Tenslotte geraakten ze hun hoofden kwijt en verdubbelde hun hele hebben en houden, hun vrouw inclusie. Neen, dat is dan weer het cirkeltje rond. Het wordt dus toch maar geen „tip” voor de Propagandacommissie-tot-verbruik-van-honing. Maar degenen, die naar het Internationale Congres in Engeland gaan, weten er nu van en zijn gewaarschuwd. In het September-Groentje 1950 zie ik, dat er dan tevens een tentoonstelling gehouden zal worden van honing en dat men deze honing ook zal mogen proeven.

Als we later maar niet horen, dat er ook mede te proeven was! Lenthe.

A. H. LUTJE SCHIPHOLT.

Het stadhuis van Leamington Spa, dat voor een belangrijk deel ter beschikking van het congres stond.

De charmante tolk van al onze congressen, mej. Nora Baldensperger uit Nice (midden) in gesprek met een groepje congressisten. Talenmoeilijkheden bestaan voor haar niet, ze spreekt o.a. heel goed Nederlands.

Congres-i

HET 14e Internationaal Congres voor Bijenteelt ligt weer achter ons. En het is een goed congres geweest.

Op de terugweg naar Nederland hebben we elkaar de vraag gesteld, wat we onze lezers er van zouden kunnen vertellen. We zouden alle lezingen kunnen vertalen en afdrucken in het Maandschrift, maar... er is nog al het een en ander bij waarvoor slechts enkelen belangstelling zouden hebben. Die enkelen kunnen beter, vonden we, bij het Bijenhuis de Franse, Duitse of Engelse tekst van de lezingen waarin ze belang stellen, ter leen vragen. Door de welwillendheid van onze Engelse vrienden konden we deze uit Engeland meenemen. Als alle aanvragers ze gehad hebben komen ze in onze bibliotheek.

Wie belangstelling heeft voor een bepaalde lezing schrijve dus even een briefkaartje aan het Bijenhuis met het nummer van de lezing en de taal waarin die lezing wordt gewenst. Ieder wordt geholpen in volgorde van de aanmelding.

En nu gaan we dan trachten te vertellen wat voor onze lezers van belang zijn, wat interessant en wetenswaardig was. Natuurlijk zullen we daarbij ook de belangrijkste punten van de lezingen naar voren brengen.

Het congres werd geopend op Maandag 3 September. In de grote zaal van het stadhuis van Leamington Spa waren we de gast van de burgemeester van die stad, Alderman O. R. Davidson C.C. (Enkele dagen later was de naam van deze burgemeester op ieders lippen: hij vergezelde de Leamingtonse bokser Randolph Turpin naar Amerika, waar deze ging boksen om het wereldkampioenschap). In het Leamingtonse stadhuis genoot het congres de gehele week een voortreffelijke gastvrijheid, niet alleen de congreszaal doch ook een aantal andere zalen waren aan ons in gebruik afgestaan.

De voorzitter van het congres, de ook in ons land bekende Dr. R. H. Barnes, president van onze Engelse zusterorganisatie, is een man vol geest en humor. In de woestijn van geleerde redevoeringen waren zijn toespraken als verkwikkende oases, evenals die van onze voorzitter, Mr. ridder van Rappard, die met zijn echtgenote aanwezig was. Verder was er natuurlijk de beminnelijke tolk van al onze congressen, Mej. Nora Baldensperger uit Nice, die elke lezing, toespraak en mededeling onmiddellijk in het Frans, Duits en Engels vertaalde... neen, ze deed meer! Een der congressisten zei het aldus: Er worden soms voordrachten gegeven, waarvan eigenlijk niemand iets begrijpt, maar Mej. Baldensperger weet die moeilijke stof zo helder en duidelijk samen te vatten en zo schitterend de hoofdpunten naar voren te brengen, dat haar vertalingen, die ze voor de vuist weg geeft, vaak veel duidelijker zijn dan de lezing zelf. Ze had dan ook het hele congres door ware ovaties in ontvangst te nemen. Wel is ze ongelofelijk bescheiden en ze houdt zich steeds op de achtergrond, maar iedereen beseft dat zij op onze congressen de zwaarste en vermoeiendste taak heeft van allen.

Even bescheiden zijn Mej. Nancy Ironside, de secretaresse van het congres, die altijd voor iedereen klaar staat en voor iedereen een vriendelijk woord heeft, en haar medewerkers Mr. D. S. Hudson, de penningmeester van het congres en Mr. W. B. Williams, de vlotte chairman van onze Engelse zusterorganisatie.

Toen we bij de opening van het congres de zaal rond keken, zagen we bijenhouders uit alle delen der wereld. Zelfs Japan, China, India, Australië, Egypte, de Goudkust, Nyassaland, Rhodesia en de Verenigde Staten ontbraken niet.

DE VOLGENDE LEZINGEN WERDEN GEHOUDEN

1. Some aspects of nectar secretion by Dr. Gwenyth R. Wykes, Rothamsted Experimental Station, Harpenden, Herts, England.
2. Some investigations on the biology of the internal mite (*Acarapis woodi*) of the honey bee by Dr. Walter Kaeser, Institut für Bienenkunde, Freiburg im Breisgau, Germany.
3. The improved method of artificial insemination of the honey bee by Drs. Y. Tokuda and Y. Hachinohe Nōgyō-Gijutsu-Kenkyūjo, Chiba City, Japan.
4. Studies on the influence of pollen feeding and brood rearing on the length of life and the physiological condition of bees by Dr. Anna Maurizio, Liebefeld Bern, Switzerland.
5. The influence of Nosema Apis on the foraging behaviour and brood rearing activity of a colony of honeybees by M. H. Hassanein, Ph. D., Faculty of Agriculture, Shebin El Koam, Egypt.
6. Beekeeping and modern methods of pest control in fruit growing and agriculture by O. Palm, Staatliche Lehr- und Forschungsanstalt für Gartenbau, Weißenstephan, bei München, Germany.
7. Woman's part in the development of beekeeping by Mrs. R. M. Duruz, Shalden, Alton, Hants.
8. Infectivity tests in critical inoculation metrisms for pathogenicity of animal pathology.
9. The history of beekeeping in the French language, Fraser, Ph. D., North Devon.
10. Introduction of queens fast, Devon.
11. Summary of insect Washington State by Entomologist (Apiculture) Washington, Pullman.
12. Techniques useful in Smith and G. F. Town marking honeybees and linator populations on.
13. Interattraction in Apis Bee research station, E.
14. The transmission of Rousseau, Head of the.
15. Pollen presentation and Percival, Dept. of Cardiff.

ndrukken

De Engelse Minister van Landbouw had zijn parlementaire secretaris Mr. A. J. Champion gezonden om het congres te begroeten en Mr. Champion hield een rede naar ons hart. Met verrassende duidelijkheid bleek, hoeveel belang de Engelse regering hecht aan de bijenteelt. Heel deze rede was een warm pleidooi voor de belangen van de imkers. De boeren hebben de neiging, zei Mr. Champion, de voordelen, die ze aan bijen en imkers te danken hebben, maar al te zeer over het hoofd te zien. Ze mogen echter nimmer vergeten, dat ze hun werk, het verhogen van de opbrengst en de kwaliteit van de Engelse bodemproductie, zonder de imkers niet kunnen verrichten. Imkers en landbouwers hebben een gemeenschappelijke taak, hun belangen lopen parallel en ze kunnen elkaar niet missen. Vele bijenhouders en grondgebruikers slagen er reeds in de opbrengst van hun bedrijf op te voeren ver boven het gemiddelde van hun streek of hun land. Maar er kan nog heel veel worden gedaan om door toepassing van moderne bedrijfsmethoden, gebaseerd op grondige kennis van het bijenleven en van de plaatselijke omstandigheden en zonder gebruik te maken vanodeloos ingewikkelde en dure bijenwoningen en gereedschappen, de opbrengsten te verhogen. Om succes te hebben in de bijenteelt moet men niet alleen een geschoold en praktisch imker zijn, maar ook de diensten van onze wetenschappelijke onderzoekers en technische experts op menig gebied van de biologische en fysische wetenschap zijn daarvoor onmisbaar. Zij moeten op hun beurt weer worden geruggesteund door de service en de voorlichting van de imkersorganisaties en de Regering.

Op het gebied van insectenbestrijding en onkruidverdelging kunnen we zo niet voortgaan, aldus spreker. In toenemende mate worden giftige stoffen verspoten en verstoven en het is noodzakelijk dat de daaraan voor de bijen verbonden gevaren tot een minimum worden beperkt. Een goede verstandhouding en een nauwer contact tussen landbouwer, fruitteiler, loonspuiters en imker is noodzakelijk. Op dit „kleine” eiland hebben we niet veel land meer dat geschikt is om onder de ploeg te brengen. De noodzaak om cultuurgrond te gebruiken voor woningbouw, fabrieken, scholen, wegen enz. dwingt ons om alle mogelijkheden aan te grijpen die er toe kunnen leiden de agrarische productie van het resterende land tot de grootst mogelijke hoogte op te voeren en daarvoor is een bloeiende bijenteelt een van de onmisbare voorwaarden.

Namens de deelnemers dankte Mr. ridder van Rappard in een geestige toespraak de burgemeester van Leamington voor de hartelijkheid waarmee hij het congres had ontvangen en de organisatoren voor al het voorbereidende werk dat ze hadden gedaan om dit congres mogelijk te maken.

De avond van de eerste congresdag werd besloten met muziek en volksdansen van onze Engelse vrienden en daarna zochten de deelnemers, die voor het merendeel lange en vermoeiende reizen achter de rug hadden, hun logies op, waarvoor de heer en mevrouw Norman Slater op voortreffelijke wijze hadden gezorgd. En ze hadden hun nachtrust meer dan nodig, want de volgende congresdag was geheel gewijd aan voordrachten, die het uiterste van hun aandacht zouden vergen. Over die volgende dag vertellen we het een en ander in het volgende Maandschrift.

Een groepje congressisten in de straten van Leamington. De rijzige figuur in het midden is Dr. Malcolm Fraser, die tijdens het Amsterdamse congres een krans legde op het Grebbekerkhof te Rhenen.

President Dr. Barnes wacht vol ongeduld op Mej. Ironside. Dr. Barnes moge de geestelijke vader van het congres geweest zijn, Mej. Ironside heeft het vorm en gestalte gegeven!

pean foul brood, and a
for use in testing orga-
y Else Schreiner, Insti-
Cambridge.
g in the lands in which
spoken by H. Malcolm
d, Middx.
Rev. Bro. Adam, Buck-
llination of apples in
rman F. Menke, Junior
st), State College of
shington, U. S. A.
ination studies by M. V.
d. A technique for mass-
method of measuring pol-
id crops.
ifica by Jacques Lecomte,
s sur Yvette, France.
racters in bees by Dr.
e Laboratory, Digne,
ollen collection by Mary
ny, University College,

16. A modified phenological approach in the determination of flowering times of beekeeping (and other) plants in Aberdeenshire by E. P. Jeffree, B. Sc. Beekeeping Research Officer, North of Scotland College of Agriculture.
17. A colour chart of pollen loads by Mrs. Dorothy Hodges.
18. The granulation of honey and its relation to the laws of crystallisation by Geo W. Green, M. B. E., F. I. M.
19. Beekeeping in French North Africa by C. Paradeau, Perregaux, Algeria.
20. Investigations on a mysterious micro-organism, *Acaromyces Laviae*, which appears to be a parasite of *Acarapis Woodi*, by P. Lavie, Apicultural Research Station, Bures sur Yvette, France.
21. Studies on migratory beekeeping in the Punjab (India) by S. Harbans Singh Bhatti M. Sc. (Agri.) (Pb.) P. A. S., Assistant Entomologist (Beekeeping), P. O. Katrain (Kulu), Punjab, India.
22. The pH-relations in the alimentary canal of bees and the influence on *Nosema* development of feeding buffered and unbuffered sugar solutions by H. Gontarski, Frankfurt am Main.
23. On the various causes of sterility in the queen honeybee by W. Fyg, Liebefeld-Bern, Switzerland.

UIT DE JAAGKIEPS

Hierbij een afbeelding van een Ceduma-raat (foto 1). Op het eerste gezicht is dit een heel gewone raat, maar van een afwijkende maat. En toch is er een groot verschil, let U eens op de onder- en zijkanten, dat is geen hout, nee, de gehele raat is van aluminium gemaakt; deze foto werd genomen nadat de honing eruit geslingerd is.

De tweede foto laat zien hoe deze raat door de imker opgebouwd wordt; de stroken halve cellen worden aan twee draden geregen en vormen zo de raat.

Dit is een Frans product, uit een brochure blijkt dat

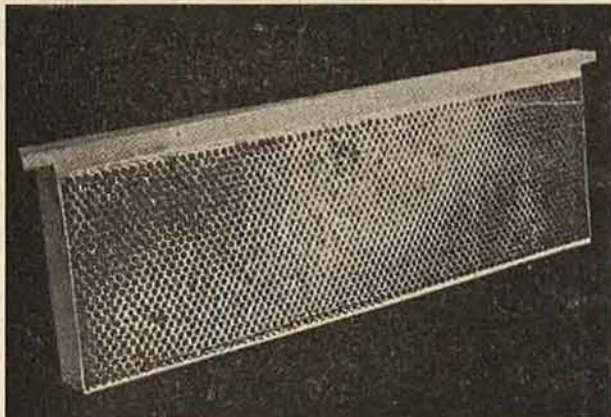

Foto 1

de cellen van deze kunstraat gelijk zijn aan die van natuurlijke raat, zowel wat afmetingen, schuine stand als diepte betreft.

Voor het slingeren wordt de Ceduma-raat normaal ontzegeld. Als deze raten voor de eerste keer in een kast worden gehangen, wordt elke cel door de bijen van een dun laagje was voorzien; dit is slechts de eerste keer nodig.

Ceduma-raten worden niet door de honing noch door het was aangestast, de levensduur is onbeperkt.

Voor de wasmot is deze kunstraat onverteerbaar.

Uit ondervinding is gebleken dat de koningin geen eitjes in deze raat legt.

Daar deze raat door warmte niet verandert, is hij zeer geschikt om heidehoning eruit te slingeren, daar de raat eerst verwarmd kan worden. De kwaliteit van de honing uit Ceduma-raten is prima.

Prijzen worden in de circulaire niet genoemd, ik verwacht dat deze zeer hoog zullen zijn.

Op 2 April 1949 vroeg een dame te Lake Charles (V. S.) aan „Diana”, de verzorgster van een kinder-radio-programma, of zij wilde omroepen, dat bij haar een bijenzwerm te bekomen was. „Diana” deed dit niet, maar vroeg aan de directeur van Jongensstad, of dit soms iets voor zijn inrichting was. Jongensstad is een tehuis voor dakloze, verwaarloosde jongens, die onder toezicht staan; 30 jongens vinden in dit tehuis, dat door liefdadigheid onderhouden wordt, onderdak.

De directeur zag er wel wat in, maar moest eerst een kast hebben. Deze wist hij van een imker te lenen, kunstraat werd gekocht en vier jongens van 14 tot 16 jaar werden uitgezocht om de bijen te verzorgen. Na de eerste zwerm werden in April en Mei nog 31 zwermen ontvangen. Een inwoner van Lake Charles schonk de jongens 30 moerroosters, 38 honingkamers, 18 broedkamers, 8 kasten met bijen, 68 koninginnettelkastjes, en nog meer gereedschap.

De afdeling houtbewerking moest kasten en ramen maken.

Zes maanden na de eerste zwerm had Jongensstad 41 bijenvolken, alle sterk genoeg om de winter door te komen en ondanks het late begin werd nog 1200 pound honing geslingerd (1 pound = ± 450 gram). Op een plaatselijke tentoonstelling kregen de jongens een stand, hier werden 350 pound honing verkocht. Meer dan 300 kopers tekenden

in een register voor afname van de oogst van het volgende jaar.

Voor de klaverdracht zijn thans reeds drie buitenstanden beschikbaar.

De directeur beëindigt zijn artikel in Modern Beekeeping 1951/2 met de volgende woorden:

„Onze jongens zijn in de bijenteelt gedoken als een eend in het water, zij zouden elke dag de 41 volken willen nazien en dromen reeds van een vrachtauto, om de buiten-standen te bedienen”.

Stuifmeel dat door de bijen verzameld is, zou spoedig zijn kiemkracht verliezen. Volgens Beeworld 1951/1 kan dit voorkomen worden door het stuifmeel bevroren te bewaren. Stuifmeel, door middel van een stuifmeelval gewonnen, dat spoedig werd bevroren, werd 7 maanden in droog ijs bewaard en vertoonde daarna nog 66 tot 82% kiemkracht.

U zult U afvragen wat voor nut heeft het, dat het stuifmeel zijn kiemkracht behoudt. Een artikel in Modern Beekeeping 1951/4 geeft hierop antwoord. Het artikel, van Howard Graff, is getiteld: Concurrentiestrijd bij het bestuiven. Hieruit het volgende:

Voordat men bijen gebruikte voor het bestuiven, geschiedde dit uit de hand. De bloesem van appelbomen werd daartoe geborsteld of over een gaas gewreven, waarna met een penseel het stuifmeel op de bloemen werd gestreken. Deze methode was doeltreffend en gehele boomgaarden werden zo behandeld, maar de kosten waren zeer hoog (voor boomgaarden van 4-8.000 m² 50 tot 150 dollar).

Schoolkinderen kregen vakantie voor dit werk. Thans vindt hand-bestuiving nog wel plaats aan de schaduwzijden der bomen en bij soorten die moeilijk vrucht zetten.

Ook rekent men dat, als 10% der bloemen bestoven zijn, de bijen wel zorgen dat het stuifmeel verder komt. Dit was aanleiding voor een ingenieur-fruitteler — Leo Antles uit de Staat Washington — een apparaat te construeren om de bijen het hele werk te laten doen. Dit apparaat werd voor het vlieggat van een kast ge-

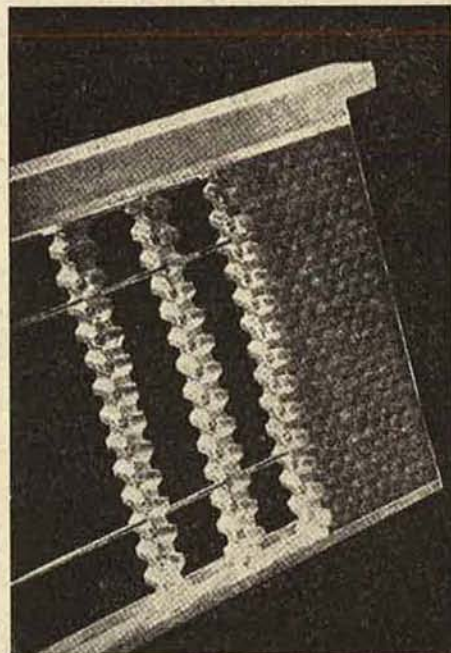

Foto 2

plaatst en was zo ingericht, dat elke uitvliegende bij met stuifmeel werd bestrooid. Dit is dus een tegenhanger van de stuifmeel-val. De uitvliegende bij zal reeds de eerste bloem, die zij bezoekt, bestuiven. Het apparaat is gepatenteerd en kost ongeveer 2 dollar. Vier jaar geleden kwam deze fruittelers met de geweer-schot-methode. Hij besteedde voor duizenden dollars aan patronen, geladen met stuifmeel en in de bloesemtijd leek het wel oorlog, maar na twee jaren keerden de fruittelers maar weer naar de bijen terug.

Zodra de appelbomen in Californië in bloei staan, gaan de mannen van Antles daarheen om stuifmeel te verzamelen. Veel onderzoeken werden hiermede gedaan en zij kunnen het nu door afkoeling wekenlang goed houden. Antles moet tonnen stuifmeel verzamelen, deze worden door middel van vliegtuigen, besproeiers, genoemde apparaten welke „inserts” gedoopt zijn, en met de hand verspreid. Het stuifmeel wordt met 90 tot 95% bloem vermengd en kost dan nog 6 à 8 dollar per ounce ($\pm$ 30 gram).

Als men het stuifmeel vanuit een vliegtuig verstuipt, wacht men totdat de kroon-bloesems (king-blossom) open zijn en dat de bijen goed vliegen, deze krijgen dan ook hun deel van het stuifmeel, hetgeen zij verder bezorgen. Met sproeiers heeft men betere controle en minder kosten.

In dit artikel wordt nog de nieuwste vinding in de fruitteelt aangehaald, namelijk „Elgetol”. Dit is een sproeimiddel om de bloesems uit te dunnen. Als de kroonbloemen en de grote middenbloemen van elke tros zijn bestoven, worden met een Elgetol-oplossing de resterende bloemen gedood, waardoor het kostbare uitdunnen der kleine appels vervalst. Een ander voordeel van het uitdunnen door Elgetol is, dat de bomen elk jaar flink bloeien en niet zoals gewoonlijk één jaar weinig, het volgende veel bloesem hebben.

Ook voor de bijenhouder zou deze methode niet slecht zijn, daar de fruittelers dubbel overtuigd moeten zijn dat de eerste bloemen inderdaad zijn bevrucht: de vraag naar bijenvolken is hierdoor dan ook verdubbeld. De ondervinding heeft geleerd dat, als men vlugger de kleine appels verwijdt de resterende vruchten des te groter worden; de Elgetol-methode heeft dit ook bewezen.

Van genoemde heer Antles komt in het blad Bees 1950/12 de volgende advertentie voor:

„Gewaarbord levend stuifmeel kan gekocht worden, laat de bijen het werk doen. Alleen met de hand gewonnen stuifmeel (vrij van vuilbroed) kan in de „Inserts” gebruikt worden. Stuifmeel, afkomstig van de bijenpootjes, heeft geen waarde, volgens de geleerden”. Eer we onze tanden in een gave appel kunnen zetten komt er dus heel wat kijken:

Bestuiving door de bijen.
Besproeiing tegen insecten.
Besproeiing tegen overtollig vruchtaanzetten.

Maar er is nog meer: in de L'apiculteur 1951/5 schrijft de landbouwkundig ingenieur A. Bouchot over: „Een nieuwe weldaad van honing”:

Over de verschillende eigenschappen van honing is reeds veel geschreven, nu komt er weer één en wel een zeer bijzondere. Het betreft een nieuw proces bij de bevruchting der bloemen, vooral van fruitbomen, door hormonen. Hormonen zijn zeer in de mode, zowel bij planten als bij dieren. Het betreft nu niet hormonen die gebruikt worden om wilde planten te bestrijden. Er zijn hormonen, die het afvallen van fruit vertragen. Om dit te bereiken moet van deze hormonen een klein gedeelte in water worden opgelost, waarna deze oplossing bij het begin der bloei, in de bloemen wordt gespoten. Dit bestuiven had echter geen resultaat totdat men honing bij het mengsel had gevoegd en wel één kg honing op 100 liter oplossing. Toen was het succes volledig. Men kan de werking nog niet verklaren, met suiker ging het niet; de proeven zullen worden voortgezet, maar de actie van de hormonen is zeker.

Bij pruimenbomen werden abnormaliteiten waargenomen, b.v. drie pruimen rond één pit, bij een kwets werden de vruchten lang en geleken op bananen. Ook

bij zekere soorten peren, die slecht vruchtzetten was de uitwerking goed. Daar de kwaliteit van het fruit uitstekend is, mag men wel aannemen dat dit procédé een goede toekomst zal hebben.

Het besproeien der bloemen met dit honingwater trekt de bijen aan en dit zal ook wel een rol spelen.

De in de nabijheid staande bijenstallen hebben geen schadelijke gevolgen van dit bespuiten gehad voor zover men dit kon nagaan.

Volgens de Amerikaanse imkers-bladen looft de Bee Industries Association (een vereniging van bijenteeltbenodigdheden-fabrikanten) een beloning uit van 1.000 dollar aan elke persoon die een middel aan de hand doet voor een nieuw gebruik van honing, anders dan voor voedsel; hieraan zijn de volgende voorwaarden verbonden:

1. Het aanbod is 5 jaar geldig, doch deze tijd kan verlengd worden.
2. Het nieuwe gebruik moet ook van toepassing zijn op donkere en sterk geurende honing.
3. Het gebruik moet zo praktisch zijn dat firma's of concerns het gebruik zullen overnemen.
4. Voordat de beloning uitgekeerd wordt, moet in twee jaar 1.000.000 pound honing voor het doel verwerkt zijn.
5. Mochten er meerdere gelijkwaardige inzendingen zijn, dan krijgt de eerste inzender de prijs.
6. Bij meerdere inzendingen zal die methode, waarbij de meeste honing verwerkt wordt, de prijs winnen. (Modern Beekeeping 1951/5).

Een paar slagzinnen uit het Maandblad van de Vlaamse Bieënbond 1951/7:

„'t Zijn de bieën, die 't zeem vergaren,
Die 't gebruikt wordt honderd jaren”;

en voor moeders met lastige babies:

„Wie zijn schreeuwend kind wil paaien,
Moet zijn tutje in 't zeemglas draaien”.

Jékavé.

Onze bijenfilm vertoond voor meer dan 2000 toeschouwers

Tot nu toe was de drukst bezochte voorstelling van onze kleurenfilm „Van Immen en Imkers” de voorstelling van de afd. Rotterdam, in de Riviera-Hall van de Dierentuin. Er waren daar ongeveer 1400 bezoekers.

Thans echter spant de afd. Nijmegen de kroon. Op Woensdag 29 Augustus gaf zij des avonds een voorstelling in het Openluchttheater in het Stadspark „de Goffert”, voor meer dan 2000 belangstellenden. Het weer werkte in alle opzichten mee, het was droog, windstil en warm.

De avond werd geopend door de Voorzitter van onze afdeling Nijmegen, de heer W. v. d. Horst. Na onze film werd nog een reisdocumentaire over Zwitserland vertoond. De muziek voor de aanvang en tijdens de reisfilm was voortreffelijk. De pers gaf uitvoerige verslagen van de voorstelling.

Natuurlijk werd deze gelegenheid aangegrepen om de toeschouwers er aan te herinneren, dat ze driemaal per week het leven der bijen van dichtbij kunnen leren kennen bij de bijenstal in het Stadspark. Geen wonder dat onze afdeling zich in Nijmegen en omstreken in een grote populariteit mag verheugen!

IMPORTEREN OF SELECTEREN

Over deze kwestie wordt de laatste tijd nog al eens gebekvecht. Ik zou uit de ervaringen in het verleden ook een enkel woordje willen zeggen.

Het is nu ruim veertig jaar geleden, dat ik mededeelde aan de veredeling van het geitenras.

Er was toen ook de strijd: Importeren of Selecteren en het ging er toen juist zo naar toe.

De ene partij zwoer bij importeren van de Sane-geit, de andere partij, waaronder wij hier in de Baronie behoorden, hield zich aan de selectie van de inheemse geit.

Deze selectie was geen sinecure. Maar dank zij de steun van provincie en gemeenten en grote toewijding en opofferingen van ons als bestuurders is een goed resultaat bereikt.

Tenslotte is de veredeling in de richting van de fokkerij van het rundvee gegaan, strenge keuring van het mannelijk materiaal en ook keuring van het vrouwelijk materiaal. Resultaat: een prima Nederlandse geit. De huidige geitenhouders zijn thans zo ver, dat ze geen wilde dieren meer kunnen aanschaffen. Zij gaan een jong geitje vragen bij erkende geitenhouders of kopen bij de verenigingsleden een goede geit.

De kippenhouders kopen eieren of kuikens bij erkende fokbedrijven of vermeerderingsbedrijven.

Daarom zou ik zeggen: laat de Koninginneteelt specialisten-werk worden van bepaalde kernen en laat de doorsnee imker meer en meer zijn moeren kopen bij die adressen. Er zijn toch reeds goede en ernstige kwekerijen van prima moeren, die geacclimatiseerd zijn in ons land.

Maar wil niet iedereen K-kweker maken, zoals nu de propaganda al te veel is ingesteld.

Maar dat er nu in bepaalde streken zeer vurige pleitbezorgers gevonden worden voor de import van Italianen is begrijpelijk en wel omdat ze zien bij onze directe Zuiderburen, dat deze geïmporteerde moeren en de eerste nateelt hun zulke wonderlijke resultaten geven. Begrijp wel, dat deze imkers in een streek zitten, waarin jaren en jaren in de verkeerde richting is afgezwaveld. Deze nieuwe kast-imkers wonen in streken waar nog maar jaren geleden de korfteelt hoofdzaak was en zitten dus met het zwarte, zwermgrage, kleine broedbol vormende korfras te imkeren.

Wij hebben geheel analoog deze gang van zaken ook gekend bij de kippen. Toen de goede legrassen verschenen, haalden de vooruitstrevendste boeren zo'n jonge haan naar hun boerderij en plaatsten die bij hun befaamde boerenkippen. Die boerenkip was ziektevrij, gehard tot en met, maar legde weinig eieren, die ze dan nog verborg in koren of heg en vroeg in het jaar kwam ze met een troepje kuikens van 13 of 14 voor de dag.

De uit deze paring geboren kuikens, de jonge poelies legden dan dat het een mirakel was, zoals ze de leg van de eerste kruising bejubelden.

Maar o wee! Toen ze gingen natelen en buurman een haantje kreeg van deze eerste kruising, in de hoop dat ze het pleit nu ook gewonnen hadden toen kwamen ze bedrogen uit.

Pas toen ze door bleven gaan met hanen te laten komen en vooral toen ze overschakelden op het betrekken van kuikens en eieren van de fokkers, toen werden hun tomen over hun geheel goed en thans is de z.g. boerenkip geheel verdwenen.

Dat dus de Peel-imker of de Kempische imker momenteel nog zweert bij de import van Italianen is heel logisch.

Deze geïmporteerde moeren en de eerste nateelt-Koninginnen doen hem resultaten bereiken die hij voorheen nooit gekend heeft.

Maar als die import enkele jaren stil ligt zoals nu, met

de jongste oorlog, dan, ja dan zakt het resultaat tot beneden nul en daarom is het mijn vaste overtuiging, dat de klacht van de laatste slechte jaren hier in het Zuiden voornamelijk moet toegeschreven worden aan de stagnatie in die import en niet, zoals velen menen, aan de bijenweide en de zomers alleen.

Ik voor mij zou zeggen, laat die import hier in het Zuiden voorlopig vrij zijn loop. Laat de selecteurs in het midden en Zuiden van ons land en op de Eilanden hun nieuwe inlands ras scheppen, zoals eertijds de Friezen hun Friese melkvee, de Middenlanders hun Maas-, Rijn-, IJselvee en de Westbrabanders hun Zwartbont onder leiding van Dr. van Hoek en Kon. Vos schiepen.

De afzet van die betere geacclimatiseerde moeren zakt vanzelf naar diverse streken af.

Zoals de magere onproductieve tuierkoe van de keuterboer verdwenen is, zo zal ook de zwarte korfbij over enige jaren verdwenen zijn en plaats gemaakt hebben voor de gele, de grijze of zwarte Nederlandse bij van goede productie.

De importeurs van heden zullen blijken te zijn de beste afnemers van die nieuwe rassen.

Oosterhout.

S. FICK.

VITRINE EN SIERKAST

Enige tijd geleden ontving ik van U een beschrijving van een glazen vitrine, waarvoor ik U langs deze weg nog wel mijn hartelijke dank betuig.

De omschrijving was zo duidelijk, dat het mij niet de minste moeite kost om er zelf een te maken. T.z.t.

hoop ik U een foto van mijn werkstuk te doen toekomen. Hierbij sluit ik nog een foto in van een door mij vervaardigde bijenkast in de vorm van een huis. De kast is geheel van hout vervaardigd. Het dak is afneembaar.

De vlieggaten bevinden zich in het kelderraam en onder de voordeur. Op het balkon is de toepasselijke naam aangebracht „Altijd drok”.

De kast werd door mij zelf ontworpen, vervaardigd

en geschilderd in mijn vrije tijd als secretarie-ambtenaar. Zeer veel genoeglijke uren mocht ik er mee zoek brengen.

De kast staat als versiering in de tuin, hetgeen een zeer aardig effect geeft. De bijen voelen er zich heel goed in thuis en tonen zich zeer nette bewoners.

R. FORMSMA, Garijp 338.

HET VERLIEP NIET VOLGENS DE PLANNEN . . .

Iedere goede imker maakt voor het komende jaar een plan de campagne. Welnu, in ons bedrijfsplan voor 1951 was opgenomen een poging om zeer vroeg in het jaar jonge koninginnen te kweken, teneinde ruim voor het begin van de lindedracht te beschikken over sterke volken met jonge moer. De opzet was, deze moeren boven een separator in te voeren en daarna, als ze stevig aan de leg waren, de oude moer uit de onderste bak te verwijderen en beide bakken te verenigen.

Tengevolge van het milde Decemberweer, waardoor de lente van 1951 zich kenmerkte, werd het schema nog

iets opgeschoven, doch op 24 April werd op 2 bijenstanden een volk moerloos gemaakt. 30 April d.a.v. zouden uit deze volken de redcellen worden verwijderd. Inderdaad hadden beide volken doppen aangetrokken. Deze werden weggesneden. Op 6 Mei werd het raam, dat de teeltstof moest leveren, netjes boogvormig bijgesneden, in het moerloze volk gehangen, in de verwachting, dat daarop een prachtserie moerdoppen zou worden aangezet, die 10 dagen later in arrestkastjes moesten worden overgebracht. Op 16 Mei bleek echter dat in het ene pleegvolk de ingehangen, boogvormig bijgesneden raat, keurig tot onderaan was uitgebouwd en geheel was gevuld met eitjes en broed in alle stadia van ontwikkeling. Kennelijk was in dit volk een flink aan de leg zijnde moer aanwezig. Het was uitgesloten dat bij het uitbreken van de doppen een cel over het hoofd was gezien. Tijd om dit verder te onderzoeken was er op dat tijdstip niet. Het kastje werd vlug dichtgemaakt en voorlopig aan zijn lot overgelaten. Niettemin was het iets wat maar niet zo aanvaard kon worden en wat moest worden opgelost. Tot een goed begrip van hetgeen volgt diene, dat het bewuste kastje in een stal stond, midden onder een plank, waarop 6 kasten stonden, van links naar rechts genummerd van 1 tot 6. Al deze kasten waren nagekeken. Alleen was bij no. 6 de moer niet gezien, doch daar dit volk overigens goed was en broed in alle stadia van ontwikkeling vertoonde, was dit tot de volgende controle uitgesteld.

Op 20 Mei gaf dit volk echter een klein zwermpje en toen het werd opengemaakt, bleek het geen moer, maar wel uitgelopen doppen te bevatten. Indachtig het vreemde geval met het achtraams pleegvolk, werd ook dit nagekeken en ziet, daarin wandelde, geknipt en wel, de moer rond, die voorheen haar moederlijke plichten in kast no. 6 had vervuld. Bij reconstructie bleek de oplossing vrij eenvoudig. Nadat het pleegvolk moerloos was gemaakt en de redcellen waren uitgenomen, was het daarboven en een meter bezijden staande volk no. 6 nagekeken. Door een of andere oorzaak was de moer van de raat op de vloer van de stal gevallen, voordat zij was gezien. De moer, die het vorig jaar reeds was geknipt, is aan het kuieren gegaan en afgegaan op de enige daar aanwezige kast. Daar deze kast zich hevig moerloos gevoelde is zij daar met vreugdegehuil ontvangen en doodgewoon door het vlieggaat naar binnen gewandeld en meteen aan de leg gegaan.

Arnhem.

H. G. MAAGENDANS.

IETS NIEUWS OF REEDS BEKEND?

In het bezit zijnde van 7 kasten en niet willende uitbreiden, laat ik mijn eigen zwermen, na verwijdering van de moer, steeds terug vliegen.

Wat nu te doen met vreemde zwermen? Daar ik de enige imker in Vlissingen ben, komen alle zwermen bij mij terecht. Vorig jaar in totaal 27, waaronder één, die een boogkorf totaal vulde. Vermoedelijk zitten er in de verschillende bunkers rond Vlissingen heel wat volken. Echter dit jaar is het heel wat minder. Ik heb er nog maar acht. Mijn eerste vreemde zwerm stortte ik 's avonds tegen zonsondergang met water nat gemaakt en na verwijdering van de moer, boven op een honingkamer. Dat duurde me echter veel te lang eer deze tussen de raten gezakt was. De volgende stortte ik, na de zwermkieps eerst eens flink onder de kraan gehouden te hebben op een vliegplank, die ik 40 cm verlengd had. De zwerm, die ik in de kieps flink door elkaar geschud had, zodat alle bijen „zwart” van het water zagen, was één natte compacte massa en na uitgestort te zijn, ging er nog eens de gieter over, die van te voren de bewoners van de kast op de vliegplank reeds aardig getraceerd had. In de natte zwerm zat geen beweging meer.

Met een kurkmes — te vergelijken met een pannekoekmes met vierkant uiteinde en ook aan één kant scherp, een onmisbaar instrument voor elke imker — schepte ik de massa tot vlak voor de vliegopening,

waar ze als een natte dikke worst bleef liggen. Niet lang duurde het of de bewoners van de kast verspreidden zich als een „warme deken” over hun door en door natte collega's, en 's morgens was de gehele zwerm keurig binnen. En geen slachtoffers! Wel sneuvelde er enkelen bij het uitstorten. Ik heb bovendien de proef genomen met mijn demonstratiekastje. Een flinke schep doornatte bijen van een nat gemaakte zwerm afgenomen en deze boven in het kastje gedaan en toen maar kijken. Niet één werd er lastig gevallen. Moeren verwijder ik niet als de zwerm te groot is of als er te veel op één dag komen. De sterkste zal wel overblijven.

Ook de zwermen van mijn twee reserve-volkjes op 6 raampjes gaan op de bovenomschreven wijze in de andere kasten. Alle kasten en ook de 2 reservekastjes staan naast en boven elkaar op één stand.

Dit jaar maakte ik met mijn eerste vreemde zwerm een fout. Ik had ze in de kieps niet nat genoeg gemaakt en kon met de gieter niet meer tegenhouden, dat ze gingen lopen. De volgende morgen één slachveld.

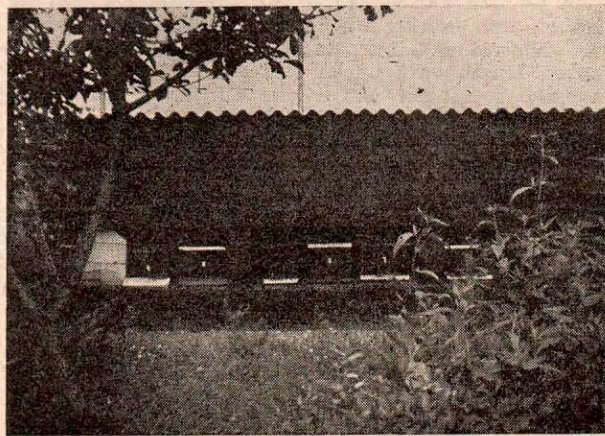
Dat ik door het toevoegen van vreemde zwermen van mijn kasten „honingfabriekjes” maak — zoals een collega het uitdrukte — zal U niet verwonderen. Bovendien geen last gehad van overmatig zwermen.

Dit jaar had ik na verwijdering van de moerdoppen na het tuten 2 moerloze kasten. Eén heb ik op de boven omschreven wijze een zwerm met moer gegeven. Is keurig in orde gekomen. De andere heb ik van een andere kast, waar ik de moerdoppen van moest verwijderen, een „rijpe” moerdop op de vliegplank gegeven. In een minimum van tijd was deze omringd door bijen, die de opgesloten jonge moer hielpen zich te bevrijden. Deze poetste zich, na bevrijding, even en wandelde toen ongehinderd naar binnen. Is ook in orde gekomen.

Eén kast heeft bij mij op heden 1 Augustus nog niet gezwermd. Ik heb deze, zoals al mijn andere, op het koolzaad omgehangen, maar ook nog eens na het slingeren van de koolzaadhoning. 16 Juli zaten er in de als honingkamer gebruikte broedkamer 10 volledig verzegelde ramen en op het ogenblik is ze weer zwaar. Gaarne zou ik in ons blad antwoord ontvangen op als titel geplaatste vraag.

Mijn eigen gemaakte enkelwandige kasten, waarover ik reeds schreef, blijven me uitstekend bevallen. Mijn volken komen tot nu toe steeds goed de winter door en wat werkt het een stuk vlugger en gemakkelijker dan met de dubbelwandige! Verder ben ik enthousiast over de bij de afd. Handel indertijd bestelde uitlaten, en niet minder over de door deze Afdeling verstrekte service.

G. LAMMERS,
Dir. R.H.B.S., Vlissingen.

De bijenstal van de heer P. Dekker te Zwolle

In het Octobernummer 1950 van het Groentje, werd ik getroffen door een zinsnede, in het artikel: de Esdoorn van de heer Bern. Eekman, die ik — men vergeve mij het plagiaat — als opschrift voor volgend kort episodetje uit het bijenleven heb gebruikt.

Alvorens tot mijn eigenlijke onderwerp over te gaan zou ik gaarne eerst het volgende te berde willen brengen. Zelf in het departement Dordogne wonend, het land dat in hoofdzaak wijn oplevert en daarnaast als voornaamste cultuur, tabak de zijne mag noemen, heb ik, zo goed en zo kwaad dat soms gaat, mij getracht te verdiepen in de drachtverhoudingen van deze streek. En als dracht-type zou men de Dordogne kunnen kwalificeren als een vroeg-zomerdracht. Het begint met de vruchtbomen, die als welkome onderbreking, hier in de rijen wijn algemeen geplant worden. In hoofdzaak de perzik, maar eveneens pruim, peer, appel en soms abrikoos en amandel, hoewel men daarvoor nog zuidelijker moet zijn. Dan komt de grote dracht, waarmee het wel en wee van de bijen staat of valt: de acacia's.

De Acacia (*Robinia pseudo-acacia*) is hier in grote hoeveelheden aangeplant en heeft zich in de bossen, waaraan het Departement vrij rijk is, zelf ook weer uitgezaaid. Waarom deze grote aanplanten zult U wellicht vragen. Wel, de acacia is een bron van gemak voor de wijnboer. Hij maakt er palen van voor zijn heiningen, palen om de ijzerdraden langs te spannen, waaraan straks in de herfst zijn wijnstruiken hun zware last aan „wijn in pil-vorm” zullen torsen. Hij laat er ploegbomen van maken, wijnkuipen, spaken voor de zware ossekar-wielen en vele andere nuttige dingen meer. Het is bijzonder hard en duurzaam en laat zich eenmaal op lengte gezaagd, makkelijk kloven. U ziet, het mes snijdt van vele kanten!

Als het weer meezit, dan zijn begin Mei de heuvelglooiingen met een zee van witte bloesem overdekt, die duidelijk afsteekt tegen het donkerder groen van de eiken en tamme kastanjes, die ook in het boerenbedrijf hun lengte en dikte in contanten waard zijn. U kunt zich voorstellen hoe het kan gonzen om deze acacia's.

Daarna hangt het ervan af, of er in het landbouwjaraar grote oppervlakten met sainfoin, de Esparcette, zijn beplant, of deze, gecombineerd met de weideklavers, honing in grote hoeveelheid zal opbrengen. Deze Esparcette is méér nog dan de acacia, in sommige kalkrijke streken van de Dordogne, de plant die de honing moet leveren. Het is vanouds de honing van de streek, zoals Bretagne en Normandië hun weide-honing hebben. Nemen we voor een ogenblik de plaats Bergerac onder de loupe, de plaats, die het centrum is naast Monbazillac — dat iets zuiderlijker ligt — voor de gelijknamige, bekende witte wijn-soorten en gaan we dan van Bergerac uit, zuidelijk en naar het Oosten, dan komen we in de kalkhoudende streken van Issigeac en Sarlat, de streek van de tamme kastanjes, noten, varkens en truffels. Afgezien van het feit, dat deze laatste streek met zijn talrijke praehistorische grotten (Les Eyzies, Font de Gaume, Montignac) als de bakermat van onze Westeuropese beschaving kan worden beschouwd en een wereldvermaardheid geniet, is dit de streek, en vooral het gebied om Issigeac, van de Esparcette, de Lucerne, en de „blé noir”, de Boekweit, die weliswaar met de vooruitgang van bemestingsleer en -techniek, in oppervlakte aanzienlijk is achteruitgaan. En tenslotte is dit ook de streek van de heide. De struikhei (*Calluna*) en de dopheid (*Erica mediterranea*), waarvan de laatste — mits niet als leger voor het vee, geregeld afgemaaid — veel hoger en groter wordt dan bij ons in Nederland. Van de door de heer Eekman gesignaleerde esdoorns, heb ik hier nog nooit een oppervlakte van enige betekenis kunnen ontdekken, zodat wel veilig kan worden aangenomen, dat zij, behalve als wegbeplanting,

alleen als schaars verspreide boom in de bossen hun welkome instrooi voor de bijen leveren. Wij hebben hier toevallig op het terrein een esdoorn staan, met een drielobbig blad, die ik niet met zekerheid heb kunnen determineren — het heeft veel van de *Acer saccharinum* (Suikerahorn) — en deze boom kan in de bloeitijd, die in April valt, zwart zien van de bijen.

Ik sluit nu weer bij het eind van het bijenjaar aan. Het was eind September en de bijen haalden de allerlaatste druppels heidehoning binnen.

Ik stond naar het komen en gaan van mijn volken, die de ruim 1000 km lange reis, twee jaar geleden van Holland naar Zuid Frankrijk goed hadden volbracht — te kijken, toen eerst mijn oor en daarna het oog, op iets vreemds opmerksaam werd gemaakt. Het was de Simplexkast — had die in alle stilte gezwermd, want ik hoorde tuten? Geen twijfel aan, het was getuut, alleen leek het mij buiten de kast. Alle kasten hadden echter, toen eind Juni een droogte periode inzette, zonder pardon alle darren uitgeworpen en sedertdien had ik ook geen darren meer gezien. Dat ik me toch zó verkeken kon hebben! Ik keek nog eens goed en zag toen op de vliegplank, dat de bijen dit zonderlinge hoge geluid teweeg brachten. Ze stonden venijnig en fel op wacht, de soldaatjes, teken van het eindigende seizoen, en plotseling zag ik een bij, die zich met het lichaam plat tegen de vliegplank drukte, en zeer waarschijnlijk met de vleugels het hoge, schrille geluid, dat aan het tuten van de jonge eerst-uitgelopen koningin doet denken, voortbracht, daarna het achterlijf schuin omhoog richtte en vervolgens weer liet zakken. Weldra zag ik nog een tweede soldaatje dezelfde bewegingen en geluid maken en dat als het ware het wachtwoord (?) overnam of doorgaf en weldra een derde, die al tutende — zal ik het maar noemen — rondliep en het zodoende aan de anderen scheen mede te delen. Volgende dag bleek bij inspectie, niets van moerdoppen of iets dergelijks, terwijl de bijen met ergernis en ietwat venijnigheid hun met oneindig geduld en ijver verzamelde wintervoorraad lieten bekijken.

Hoewel ik een eventueel uitlokken van een mogelijke conclusie van dit verschijnsel, dat ik nergens beschreven vond, geenszins bij voorbaat wil beïnvloeden, zou ik nog willen meedelen, dat de immen de voorgaande en volgende dagen wat last hadden van op buit beluste hoornaars. (*Vespa crabro*).

Gaarne zou ik bij gelegenheid eens van andere imkers vernemen — in het Groentje of anderszins — wat dit geweest zou kunnen zijn en of mijn vermoeden, dat we hier te doen hebben met een uiting van verhoogde waakzaamheid of onrust en storing, juist is. Hopend U een volgende keer nog eens andere wetenswaardigheden uit het land van Dordogne te kunnen vertellen, bedank ik U, mijnheer de Redacteur, voor de verleende ruimte in Uw blad.

Dom. de Cussac

p/Mouleydier (Dordogne).

A. J. WOLTERS.

W. HERROD-HEMPSALL †

Bij onze aankomst op het congres te Leamington hoorden we reeds dat Herrod-Hempsall zeer ernstig ziek was. Op de terugweg naar Nederland ontmoetten we in Londen een imker die ons het droeve nieuws bracht: op de laatste congresdag, Zaterdag 8 September, is de bekende imker en schrijver van het lijvige boek „Bee-keeping new and old” overleden.

Wijziging voorwaarden cursussen

In de in het Maandschrift van Augustus j.l. gepubliceerde voorwaarden zijn enkele wijzigingen gekomen.

Men leze op blz. 128, kolom 2:

7. Salaris van de onderwijzer.

Het salaris van de onderwijzer bedraagt:

voor de eerste 24 uren der cursus f 4,75 per uur;
voor de tweede 24 uren f 4,25 per uur en
voor de volgende uren f 3,75 per uur.
Het tweede.... enz.

Op blz. 129, kolom 1 onderaan lezen men:

11. Lesgeld.

Het lesgeld bedraagt voor:

- A. een beginnerscursus per leerling totaal f 4,—;
 - B. een cursus voor gevorderden per leerling totaal f 4,—.
 - C. een bijzondere cursus per leerling totaal f 1,75.
- Boven deze.... enz.

De gegeven voorbeelden zijn dus voor de nieuwe regeling ook niet meer geheel juist.

Op de ingezonden stukken worden door het Bijenhuis de nodige wijzigingen aangebracht.

Het Hoofdbestuur heeft het Ministerie verzocht ook het subsidie voor lezingen te verhogen. Op dit verzoek is nog geen antwoord ontvangen. Eventuele wijziging zal t.z.t. in het Maandschrift worden gepubliceerd.

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek te zenden aan het Bijenhuis te Wageningen

Nader antwoord op vraag 31: Honingdauw en biologisch evenwicht.

Uw honing bevat wel „honingdauw”, maar zo weinig, dat ze stellig straks wel zal versuikeren. De amandelsmaak, die karakteristiek is voor bladluizenhoning, zal in dit geval wel meer van de drachtplanten afkomstig zijn, zoals reeds werd medegedeeld in het Septembernummer. L.

Vraag 34: Kattestaart als drachtplant.

Het Staatsbosbeheer heeft hier enige honderden ha heide ontgonnen voor beplanting. Nu komt hier veel zgn. kattestaart op, die van eind Juni tot begin Augustus bloeit en door de bijen druk wordt bezocht. Welke waarde heeft ze als drachtplant? Er wordt veel stuifmeel van een grijs-blauwe kleur

verzameld, maar heeft ze ook waarde als honingplant?

Mijn bijen staan ongeveer 150 meter van een aantal bloeiende lindebomen en 2-4 km van de kattestaarten. Het merkwaardige is, dat de bijen de kattestaarten boven de linden stellen. Zeker drie kwart gedeelte lieten de linden, die toch dicht bij huis staan, koud. Ik heb toen een gedeelte van de bijen naar de kattestaarten gebracht, ook al omdat ze ongeveer door bloeit tot de heide begint. Nu heb ik brom- en middelzwermen weggebracht, maar ook van beide thuis gehouden. Met die welke ik wegbracht, heb ik veel moeite gehad met zwermen, zowel met brom- als met middelzwermen. Met de andere, die zijn blijven staan, geen moeite: die hadden geen zwermneigingen. Kunt u mij daar een verklaring voor geven?

H. O. te E.

Antwoord: Er zijn echte kattestaarten en een paar planten, die men ten onrechte ook wel eens zo noemt, het Wilgenroosje o.a. Volgens de opgegeven stuifmeelkleur heeft u bijna zeker met de echte kattestaart te doen, een plant, die ongeveer een meter hoog kan worden. Het wilgenroosje wordt nog hoger. Kattestaart is een beste honingplant. Dat uw bijen er ondanks de linde druk heenvlogen, wijst hier al op. Linden hebben wel eens kuren, dat ze enige jaren achtereenvolgens honing hebben.

Dat de bijen bij de kattestaart zwermneiging hadden zal gekomen zijn, doordat ze het daar goed of vrij goed hadden, terwijl die, die

thuis werden gehouden, misschien net genoeg haalden om in leven te blijven. L.

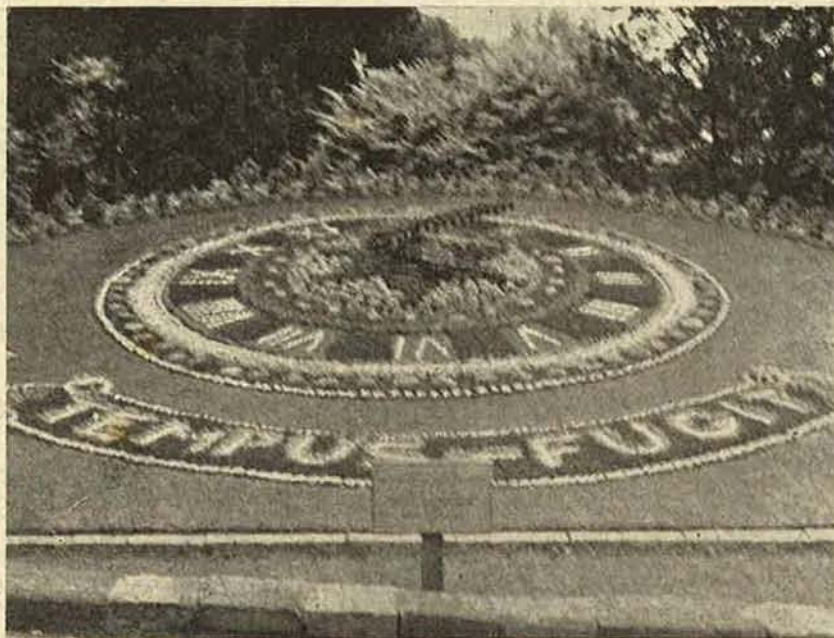
Vraag 35: Oogsten en bewaren van honing; grote, langtongige bijen.

a. Naar ik meen is er een boek in de handel — misschien wel aan het Bijenhuis te Wageningen — dat een volledige beschrijving over het oogsten der honing en bereiden en bewaren geeft, van de vorige algemeen secretaris, de heer Joustra. Zo ja, wat is hiervan de prijs? Zo neen, weet u dan een werkje, dat het gevraagde behandelt? Het moet volledig zijn.

b. In onze moderne tijd wordt de kunstmatige bevruchting der moerenbijen toegepast om een veredeld bijenras te krijgen. In België gebruiken de inkers een grote cel om grotere bijen te bekomen. Zouden er ook gunstige resultaten te verwachten zijn door moederbijen te bevruchten met aanverwante insecten b.v. de hommelaar? Dit insect staat m.i. het dichtst met zijn hoedanigheden bij onze honingbijen. Zouden grotere bijen met meer succes rode klaver en dopheide bevruchten?

G. P. te E.

Antwoord: a. Een volledige beschrijving van het gevraagde vindt u op blz. 397 e.v. van het Bijenboek van Joustra. Het boek is momenteel uitverkocht, maar in de bibliotheek voorhanden. (Het adres van onze Verenigingsbibliotheek is: Bibliotheek Landbouwhogeschool, afd. Bijenbibliotheek, Wageningen. Het nummer van de laatste druk is III A 16h. Red.)

De parken van Leamington zijn voortreffelijk aangelegd en onderhouden. Een klok van bloemen geeft de juiste tijd aan. Wie op deze klok kijkt wordt er door het onderschrift aan herinnerd, dat de tijd voortgaat en dat de uren niet teruggeroepen kunnen worden.

b. Bijna zeker zou het niet lukken moederbijen te bevruchten met een hommelaar. Maar als het lukte, wat kregen we dan? Misschien een kruising, die tot gevolg had, dat de kolonie meer op een hommenvolk dan op een bijenvolk geleek en dat b.v. alleen de moer overwinterde. Aan zulk een kruising zouden we een strop hebben. Grotere bijen, mits die ook een langere tong hebben, zouden rode klaver en dopheide stellig beter kunnen bewerken. L.

Vraag 36: Gistige, zure honing.

Zoudt u mij iets naders kunnen vertellen over honing, die in Den Haag verkocht wordt? Op de flacon staat: Zuivere bijenhoning, Reine Claude, met drie adressen te Den Haag, Rotterdam en Amsterdam. Deze honing smaakt zuur, ruikt gistig en is versuikerd. Dat is toch geen nieuwe honing van dit voorjaar? Als onze honing gistig ruikt en zuur is, dan weten wij dat ze van vorig jaar of ouder is of onrijp geoogst. Maar mensen uit de stad vertrouwen op hun leverancier. Toevallig liet men mij deze honing proeven, omdat men het zelf niet erg lekker vond. Ik heb beloofd dat ik het antwoord in het volgende Maandschrift zal laten lezen. Ook vroegen ze of ze honing konden betrekken van het Bijenhuis te Wageningen. Mevr. P. te H.S.

Antwoord: Honing, die naar alcohol (dus gistig) ruikt en meteen zuur smaakt is al in de tweede trap van bederf: 1e. gisting, 2e. omzetting van alcohol in azijnzuur. Honing, die goed is geoogst en bewaard, gaat na langer of korter tijd kristalliseren en blijft dan jarenlang goed. Als deze honing werkelijk van de pruim Reine Claude is, mag ze hoogstens iets van een amandelsmaakje hebben. Zeker zal honing te betrekken zijn van het Bijenhuis. L.

Vraag 37: Gif van angeldragende insecten, verf voor het merken van koninginnen.

a. Ik had iemand bij me die beweerde, dat het gif van wespen en bijen niet hetzelfde is, het ene zou basisch, het andere zuur zijn. Is dit verschillend bij dieren van dezelfde familie, zoals hommels, wespen,

bijen en mieren? Dit is natuurlijk van belang met het oog op het neutraliseren van het gif.

b. In vraag 12 in het Aprilnummer lees ik, dat iemand vroeg of hij met gewone verf een moer kon merken. Uw antwoord hierop was, dat aluminiumverf hiervoor beter was, daar dit sneller droogt. Synthetische verf droogt echter nog sneller, zoals mij door een vakman werd medegedeeld. Zou deze verf voor bovengenoemd doel niet beter zijn, of bevat deze verf stoffen, die schadelijk voor de bijen zijn? Deze verf is ook in verschillende kleuren te leveren. Misschien heeft een der lezers, die schilder is, hier ervaring mee? C. V. te L.

Antwoord: a. Het bijen-gif uit de angel is hetzelfde als dat van wespen, mieren en hommels, n.l. het zgn. mierenzuur.

b. Is er onder onze lezers iemand, die met de hier genoemde verf ondervinding heeft opgedaan en is bekend of ze al of niet schadelijke bestanddelen bevat? L.

(Indien voor dit doel verf gebruikt moet worden, kan celluloselakverf dienen. De sterke geur is echter een bezwaar. Red.)

Vraag 38: Gegiste honing.

Ik heb een glazen pot, waarin een kg koolzaadhoning van verleden jaar die gegist is. Als ik deze honing kook, kan ik die dan opvoeren aan de bijen? J. G. M. te S.

Antwoord: De gegiste honing kunt U gerust opvoeren aan de bijen, mits U de honing eerst kookt. Voor deze honing echter liever niet als wintervoer, maar voer deze het volgend voorjaar op. S.

Vraag 39: Verenigen van volken. Darren na zes dagen terug op oude plaats.

a. Wegens drukke werkzaamheden zie ik mij genoodzaakt mijn bijenstand in te krimpen van 5 tot 3 kasten plus 2 reservekastjes. Dit wil ik doen als de bijen terug zijn van de heide. Kan ik van de twee kasten die ik weg wil doen de bijen gewoon afschudden in de resterende 3 kasten of b.v. eerst alle kasten afvoeren en dan met dubbele volken de winter ingaan, gescheiden door een separator.

b. Op 10 Augustus bracht ik mijn bijen naar de heide, afstand 4 km. 11 Augustus donker weer, geen enkele bij is retour gekomen, ook niet op andere dagen, doch op 16 Augustus om 1 uur n.m., vliegen ongeveer 30 darren op de plek waar een korf gestaan heeft. Op de andere plaatsen, waar kasten hadden gestaan, niet één dar. Om 8 uur des avonds liggen al drie darren dood of stuiptrekkend op de plek waar de korf stond. Zijn die darren van de heide gekomen en dat pas na 6 dagen?

Antwoord: a. U moet niet de bijen van de op te ruimen kasten gewoon afschudden op de overblijvende kasten. U kunt op twee manieren uw doel bereiken:

1. Als alle moeren van uitstekende kwaliteit zijn, kunt U nu de volken afzonderlijk inwinteren en in April van het volgende jaar twee van uw volken verenigen met twee andere. De krantenmethode toepassen, d.w.z. tegen de avond van één volk de moer verwijderen en na een uurtje dit onder een ander volk zetten, doch verzuim niet er een krant, waarin met een breinaald wat gaatjes zijn geprikt, tussen te leggen.

2. U kunt ook nu reeds twee volken op de boven aangegeven wijze verenigen en dan na een of twee dagen de wintervoorraad toedienen.

b. De na 6 dagen op de oude plaats verschenen darren zijn ongetwijfeld afkomstig van het naar de heide gebrachte volk. Darren vliegen in Augustus niet elke dag uit, hetgeen verklaart, dat zij pas na enige dagen arriveerden. S.

AFDELING VORDEN

Met diep leedwezen geven wij kennis van het overlijden van ons vooraanstaand lid, de heer

D. VERSTEGE.

Op 5 Juli kwam hij door een noodlottig ongeval, in de onderdom van 55 jaar, om het leven. Hij was een der oprichters van onze afdeling en is altijd een stuwende kracht geweest. Ruim 29 jaar was hij penningmeester. Hij zal nog lang in onze herinnering voortleven.

HIJ RUSTE IN VREDE.

DE AFD. VORDEN.

Heden behaagde het de Heere, tot onze diepe droefheid na een korstondige ziekte van ons weg te nemen onze innig geliefde en zorgzame Vader, Behuwd en Grootvader, Broer, Zwager en Oom

WILLEM VAN 'T LAND

Weduwnaar van L. W. JANSEN in de ouderdom van ruim 78 jaar.

Uit aller naam:

W. VAN 'T LAND, Jr.

Barneveld, 19 September 1951.

Er komt een prachtige

IMKERSKALENDER 1952

met platen in zeskleurendruk van de bekende kunstenaar J. Voerman, die de Verkade-albums illustreert. De prijs zal zeer laag zijn, waarschijnlijk nog geen gulden. Nadere mededelingen volgen.

BIJENHUIS WAGENINGEN

Speurbijtsjes

(Vervolg van pag. 2 omslag)

TE KOOP: 1 **Uitneemb. Bijenstal** voor 3 kasten; 1 **lichtkast** (simpl. afm.) a.n. **Dathepijp, Erica-borstel, roosters**. Prijzen zeer billijk. Zaanenl. 183, Haarlem.

TE KOOP: 2 z.g.a.n. **Simplexkasten**. Tevens te koop gevraagd: 1ste soort Raat- en Slingerhoning, contante betaling. Hoogste prijzen. H. STEENBRUGGEN, Zw. weg 203, Deventer.

TE KOOP: 10 nieuwe en 8 gebruikte dubbelwandige org. **Simplexkasten** f 20,— en f 12,— per stuk. Heb 4 gebr. **Standkasten** (Simplexmaat). Wil ruilen tegen goede Strokorven. WEERD, Tiendweg, Heukelum.

Dat bent U zelf!

Op een praatavond werd de vraag gesteld, wat het belangrijkste is om met succes bijen te houden. En de „antwoordman” antwoordde onmiddellijk: dat is de man, die achter de kast staat, dat bent U zelf!

Dat antwoord was volkomen juist. Om met plezier en succes bijen te houden moet men beschikken over goede en degelijke bijenwoningen en over goed en doelmatig gereedschap. Geef echter al dat goeds in handen van een ondeskundige en hij brengt er niets van terecht.

We kunnen beter bijen houden naarmate we betere imkers zijn. Betere imkers worden we door te leren van de ervaringen van anderen. Die anderen hebben hun kennis en ervaring voor ons neergelegd in boeken. De tijd voor boeken lezen staat weer voor de deur.

En . . . het maken van fouten kost U veel meer dan de prijs van een goed bijenboek!

Bijen en bijen houden door J. G. de Roever. Een boek voor vakman, amateur en leek, met vaardige pen geschreven, overvloedig geïllustreerd, prachtig gebonden, ongeveer 600 bladz. . . . f 16,50

Handboek der moderne bijenteelt door Johan W. Schotman. De moderne bijenteelt-encyclopaedie die de imker zelden of nooit in de steek laat, gebonden, meer dan 700 blz., met vele illustraties en 15 werktekeningen, 3e druk f 8,90

Het kleine bijenboek door Joh. A. Joustra. Een beknopte handleiding voor beginnende imkers van een schrijver met grote kennis en rijke ervaring, 80 blz., geïllustreerd f 2,90

Het leven der bijen door de Rijksbijenteeltconsulent Dr. Ir. A. Minderhoud. 96 blz., geïllustreerd. Dit werkje werd door onze vereniging uitgegeven en het wordt tegen kostprijs beschikbaar gesteld, dat zegt genoeg! f 1,50

Bijenteelt door J. B. M. van den Belt, bijenteelt-onderwijzer te Vriezenveen. 116 blz., geïllustreerd, tweede druk f 2,25

Bijenteelt door S. Cancrinus, hoofd der Lagere Landbouwschool te Dwingelo. Speciaal geschikt voor imkeren in de zandstreken. Tweede druk, 140 blz., geïllustreerd f 1,75

Bijenteelt door A. S. Planting, Hoofd der Lagere Tuinbouwschool te Paterswolde, vierde druk, 100 blz., geïllustreerd f 1,20

Bijen houden door J. B. M. van den Belt. Een eenvoudig boekje voor jongens en meisjes, 64 blz., geïllustreerd f 1,50

Koninginneteelt, door J. H. Wigtersma, een handleiding uit de praktijk voor de praktijk. 53 blz., geïllustreerd f 1,50

Honing door G. J. Lankkamp. Tweede druk, 16 blz., beschrijft de waarde, oogst en behandeling van honing f 0,40

Het leven der bijen door Maurice Maeterlinck, 212 blz., gebonden, vijfde druk. Maeterlinck's filosofische beschouwing van het leven der bijen is nog steeds een van de meest oorspronkelijke en waardevolle bijdragen tot een beter begrip van deze moeilijk te doorgronden materie . . . f 4,50

Immeke, de wonderlijke avonturen van een honingbij door H. van Kruiningen. Joustra zegt: Er bestaan vele boeken over bijen doch er zijn weinige, die het verhaal van de honingbij zo juist voor kinderen weergeven. 91 blz., geïllustreerd, stevige omslag f 2,75

De honingbij door Prof. Dr. K. von Frisch, vertaald door Mej. H. C. Mansveld, met een voorwoord van Dr. Ir. A. Minderhoud. Men zie de bespreking in het Sept.-nummer, blz. 139 . . . f 6,45

Tel. 2863

Giro 1171

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Als winter naakt.... kan lente verre zijn?

De dichter vertelt ons van de opstanding van het leven na de schijndood van de winter. Hoe zullen wij onze bijenvolken aantreffen als straks de sneeuw gesmolten is en als de lente met lichte voeten over de aarde schrijdt? Zullen ze..... leven? Zullen ze gezond en sterk zijn?

Dat hangt af van de zorg, die we er nu aan besteden. We kennen allemaal de drie klassieke voorwaarden voor een goede inwintering: voldoende voer, droog en warm.

Wie een volk te weinig voedsel meegeeft is altijd duur uit: dan liever een volk minder opzetten en de opzetters ruim voldoende voedsel meegeven!

De droogte en warmte in de bijenwoning hangen voor een groot deel af van de winterbedekking. (Zet uw bijenwoningen minstens 30 cm boven de grond om optrekkend vocht te weren!)

Stromatten vormen een van ouds geliefde winterbedekking voor bijenkasten. Ze zijn warm en laten vocht door, dat door de openingen in het dak van de kast kan ontsnappen. Ze zijn verkrijgbaar in vier uitvoeringen:

in houten raam, met huls en spon	f 3,25
in houten raam zonder spon	f 2,35
zonder raam, met huls en spon	f 2,25
zonder raam, huls of spon	f 1,35

De strobekking is voor alle uitvoeringen gelijk. Op de stromatten met huls past het voerbordje van de voederballon. U kunt dus voeren terwijl de stromat op het volk ligt. Het houten raam is van belang voor de duurzaamheid van de stromat. Als U de uitvoering zonder houten raam verkiest, leg dan een paar dunne latjes over de ramen en leg daarop de stromat. Hetzelfde geldt voor het

Dekkleeftje van vilt. Het maakt het de bijen mogelijk van de ene straat in de andere te komen over de top van de raampjes heen. Het dekkleeftje kost slechts 80 cent en het wordt ook dikwijls onder de stromat gebruikt. Wie zijn bijen ook des winters wil kunnen zien en wil kunnen laten zien gebruikt een

Glasdekraam. Het kost f 3,40 en het bevat een gelegenheid om met een honingpotje met geperforeerd deksel de bijen te voeren. Om te voorkomen dat er druppels water aan het glas gaan hangen moet over het glasdekraam een warme bedekking worden aangebracht, b.v. een stromat, een paar schone, droge zakken, een deken of iets dergelijks. In het voorjaar kunt U door het glas zien waar de bijen zitten en daaruit kunt U afleiden of ze nog voldoende voer hebben. Aan de voorwaarde warm en droog voldoet ook uitstekend

De dekplank Ideaal van board, met bijenruimte boven de raampjes en met een draaibare schijf. In die schijf zijn drie openingen aangebracht, één

grote, die als reisraam dienst doet als de bijen naar de voorjaarsdracht gaan, één met gaas om een honingflacon met voer op te zetten en een zonder gaas waar het bordje van een voederballon op past. Hij kost f 3,—.

De dekplank Universeel heeft ook bijenruimte boven de raampjes en een voeropening waar de grote voerbak Succes op past. In die opening past echter ook de bijenuitlaat. U kunt dus dit bord met uitlaat ook een dag voor het slingeren tussen broed- en honingkamer leggen om de honingkamer bijenvrij te maken. De prijs is f 2,50 zonder of f 3,10 met bijenuitlaat.

Paradichloorbenzol wordt gebruikt om uw ramen vrij te houden van wasmot. De gebruiksaanwijzing staat op de verpakking. Een grote fles kost f 0,75, een kleine f 0,35.

Met vaseline kunt U alle delen bestrijken, die door de bijen worden vastgekit. Het voorkomt veel ongemak, de bijen blijven rustig doordat U niets hoeft los te breken. f 0,65 per pot.

Hoogglanswas is de meubelwas die de dames bij voorkeur gebruiken. Bestel een paar potjes (geel of bruin), uw vrouw zal tevreden zijn. Per pot f 0,65. Los per kg f 4,—.

Bijenspeldjes, bijenbroches, verenigingsinsignes: Verzilverde bij, zowel als broche als speldje f 1,— per stuk. Verguld kosten ze f 1,10. Ons verenigingsinsigne, verzilverd, kost f 1,—.

Pondsflacons, kristalhelder glas, elegant model, met metalen schroefdop, karton- en perkamentinlage kosten per 100 f 17,—. De emballage wordt in rekening gebracht.

Monsterflesjes in houten koker kosten f 0,40.

Honingetiketten kosten per 100 f 1,50, per 1000 f 14,—. Op aanvraag zenden wij U gaarne monsters toe.

AL ONZE PRIJZEN ZIJN VRIJBLIJVEN

Tel. 2863

Giro 1171

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Druk: N.V. Uitgevers Mij De Gelderlander - Nijmegen